

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2025 METŲ VALSTYBĖS ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2026 m. gegužės 15 d.

Nr. FAE-2

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Pakartotinai naudoti šį dokumentą leidžiama pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją: pakartotinis naudojimas leidžiamas, jei tinkamai nurodoma autorystė ir pakeitimai.

Audito grupė: Danguolė Krištopavičienė (departamento vadovė), Laura Grigonytė (grupės vadovė), Lina Marcinkėnienė, Vita Andrulytė, Daiva Latvėnienė, Aušra Michejeva, Inga Liutkevičiūtė, Laura Janulevičienė, Airidas Augys, Rūta Stasiūnaitė, Rima Peškaitytė, Jurgita Gribauskaitė, Dariuš Bužinski, Ernestas Maksimas Bykovas, Diana Narkauskienė, Irma Meškauskaitė, Julita Dulkaitė, Lukas Galkauskas, Mantas Kopčikas, Ana Tunevič-Zenkevičienė, Lidija Gruodienė, Markas Marcinkevičius, Vitoldas Vitkovskis, Diana Nikitina, Gediminas Kibilda.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Finansų ministerijai.

Viršelio nuotrauka: Valstybės kontrolė. Viršelio vaizdas sukurtas naudojant DI (DALL-E).

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	11
AUDITO REZULTATAI	13
1. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE – REIKŠMINGI DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI	13
1.1. Valstybės turto apskaitos duomenyse – reikšmingos klaidos	14
1.2. Asignavimų panaudojimo praktika stokoja pakankamo pagrįstumo ir skaidrumo	21
1.2.1. Nepakankamos kontrolės procedūros Lietuvos šaulių sąjungos pinigų panaudojimo skaidrumui užtikrinti	21
1.2.2. Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų apmokėjimui trūksta teisinio aiškumo ir pagrįstų ekonominių skaičiavimų	22
1.2.3. Skirtingi kraujo ir jo komponentų apskaitos metodai – klaidingi valstybės sprendimai ir sąlygos piktnaudžiavimui	25
1.2.4. Infrastruktūros valdymo agentūroje – vidaus kontrolės trūkumai sutarčių vykdymo procese	26
1.2.5. Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje – prielaidos darbo teisės aktų pažeidimams	27
1.3. Tobulintinos informacinių technologijų bendrosios kontrolės	28
2. METINIAME BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYJE REIKŠMINGA IŠLAIDŲ DALIS PARODYTA NE PAGAL JŲ EKONOMINĘ PASKIRTĮ	29
3. PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJA VIEŠAJAME SEKTORIUJE TURI BŪTI GRINDŽIAMA RIZIKOS VERTINIMU IR PROPORCINGOMIS PRIEMONĖMIS	34
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	37
PRIEDAI	45
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	45
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	47
3 priedas. Dėl nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugos vertinimo	50
4 priedas. Audito metu teiktos mažesnės svarbos rekomendacijos	57

PAGRINDINIAI FAKTAI

 47,39 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės turto vertė.

 38,46 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės įsipareigojimų suma.

 18,01 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės biudžeto įplaukų suma.

 23,1 mlrd. Eur

ataskaitose nurodyta valstybės biudžeto išlaidų suma.

 14 metų

valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje – reikšmingi iškraipymai.

 7-ių viešojo sektoriaus subjektų

klaidos lemia reikšmingus duomenų iškraipymus.

 916,81 mln. Eur

išlaidų panaudojimo paskirtis biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje atskleista neteisingai.

 3-ių viešojo sektoriaus subjektų

duomenys nepatikimi.

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (48 psl.). Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje.

Pagrindiniai audito rezultatai

1. 2025 m. valstybės finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų

Dėl valstybės finansinių ataskaitų rinkinio pareiškėme sąlyginę nuomonę dėl nustatytų reikšmingų iškraipymų apskaitant miško žemę ir medynus, infrastruktūros statinius, muziejines vertybes, mineralinius išteklius, pastatus. Nustatyti dalykai detalai atskleisti valstybinio audito išvadoje, o išsamus nustatytų dalykų aprašymas ir jų vertinimas – šios ataskaitos 1.1 poskyryje, 15–20 psl.

2025 m. valstybės finansinių ataskaitų rinkinio audito rezultatai rodo, kad valstybės turto apskaitoje išlieka reikšmingų sisteminių problemų. Dalis jų kartojasi ne vienus metus, tam įtakos turi ir neįgyvendintos ankstesnių auditų metu teiktos rekomendacijos. Dėl to negalime patvirtinti dalies valstybės turto, rezervų ir sukaupto perviršio ar deficito teisingumo.

- ✓ Negalime patvirtinti finansinės būklės ataskaitos str. F.I „Rezervai“ nurodytų 1 941,82 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ nurodytų 1 239,02 mln. Eur teisingumo, o finansinės būklės ataskaitos str. A.II.1 „Žemė“ padidintas 2,55 mln. Eur, str. B „Biologinis turtas“ 92,97 mln. Eur sumažintas, nes Aplinkos ministerija iki šiol neturi veikiančios sistemos, kuri užtikrintų, kad jos balanse apskaitomos VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomos miško žemės ir ant jos esančių medynų (miško) duomenys būtų teisingi (1 skyrius, 15–16 psl.).
- ✓ 269 valstybei priklausantys žemės sklypai neturi priskirto patikėtinio, todėl jie neįtraukti į 2025 m. valstybės ir nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinius. Tai nėra reikšminga suma (apie 20 mln. Eur) valstybės mastu, bet rodo vidaus kontrolės trūkumus administruojant valstybinę žemę (1 skyrius, 16 psl.).
- ✓ Negalime patvirtinti finansinės būklės ataskaitos str. A.IV „Mineraliniai ištekliai“ ir str. F.I „Rezervai“ 634,43 mln. Eur teisingumo, veiklos rezultatų ataskaitos str. B.VIII „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ 9,64 mln. Eur ir str. F „Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“ (–291,51) mln. Eur teisingumo, o finansinės būklės ataskaitos str. A.IV „Mineraliniai ištekliai“ ir str. F.II.2 „Kiti rezervai“ sumažinti 36,34 mln. Eur, veiklos rezultatų ataskaitos str. B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 2,76 mln. Eur padidintas, nes Lietuvos geologijos tarnyba neturi patikimų duomenų apie neatsinaujinančių mineralinių išteklių kiekius, neteisingai apskaičiuoja

visų išteklių sąlygines vertes, neteisingai taisė praėjusių ataskaitinių laikotarpių klaidas. Nustatytos klaidos rodo sisteminės mineralinių išteklių apskaitos ir vidaus kontrolės problemas. Neteisingi yra ne tik 2025 m., bet ir ankstesnių trejų metų mineralinių išteklių duomenys. Tai reiškia, kad nebuvo sukurta ir netaikyta teisės aktų reikalavimus atitinkanti apskaitos ir kontrolės sistema, užtikrinanti, kad apskaitoje būtų naudojami teisingi ir išsamūs duomenys (1 skyrius, [17–18 psl.](#)).

- ✓ Negalime patvirtinti finansinės būklės ataskaitos str. A.II.8 str. „Kultūros ir kitos vertybės“ 465,23 mln. Eur, str. D.IV „Finansavimo sumos iš kitų šaltinių“ 354,44 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ 110,83 mln. Eur teisingumo, nes dalis muziejų – Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės, Lietuvos nacionalinis dailės, Kauno IX forto ir Lietuvos nacionalinis – neturi visų muziejinių vertybių analitinio apskaitos registro ir neatlieka šio turto inventorizacijos taip, kad ji pagrįstų apskaitoje užregistruotų vertybių likučio teisingumą. Problema pradėta spręsti sistemiškai – numatyta tobulinti Lietuvos integralią muziejų informacinę sistemą ir ją naudoti kaip visiems muziejams bendrą muziejinių vertybių analitinės apskaitos registrą visiems muziejams. Planuojama, kad šie sprendimai bus įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2035 m. pabaigos (1 skyrius, [18–19 psl.](#)).
- ✓ Negalime patvirtinti finansinės būklės ataskaitos str. A.II.2 „Pastatai“ 279,43 mln. Eur, str. A.II.3 „Infrastruktūros statiniai“ 132,43 mln. Eur ir veiklos rezultatų ataskaitos str. B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 15,53 mln. Eur teisingumo, nes Lietuvos kariuomenėje remonto darbų turinys ir apimtis nebuvo tinkamai įvertinti, todėl dalis esminio turto pagerinimo darbų neteisingai pripažinti sąnaudomis, nors turėtų didinti turto vertę (1 skyrius, [19 psl.](#)).
- ✓ Negalime patvirtinti finansinės būklės ataskaitos str. A.II.3 „Infrastruktūros statiniai“ 429,83 mln. Eur, str. D.II „Finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto“ 2,06 mln. Eur, str. D.III „Finansavimo sumos iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų“ 42,96 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ar deficitas“ 384,81 mln. Eur teisingumo, nes daliai Susisiekimo ministerijos balanse apskaitomo AB „Via Lietuva“ patikėjimo teise valdomo valstybės turto taikomi kiti nusidėvėjimo ekonominiai normatyvai, nei patvirtinti ministerijos kanclerio (1 skyrius, [20 psl.](#)).
- ✓ Finansinės būklės ataskaitos str. C.II „Išankstiniai mokėjimai“ padidintas 257,13 mln. Eur, o A.II.9 „Nebaigta statyba“ 58,66 mln. Eur, A.III „Ilgalais finansinis turtas“ 198,46 mln. Eur sumažinti, nes Susisiekimo ministerija su turto kūrimu susijusias sumas nepagrįstai registravo kaip išankstinius mokėjimus (1 skyrius, [20 psl.](#)).

Valstybės biudžeto asignavimai skiriami viešosioms paslaugoms organizuoti ir teikti, jų prieinamumui bei kokybei užtikrinti, todėl jų naudojimas turi būti pagrįstas, o atsiskaitymo už panaudotus pinigus mechanizmas – aiškus ir skaidrus. Audito metu nustatėme atvejų, kai nebuvo pakankamai pagrįsta, ar panaudoti pinigai tiesiogiai prisidėjo prie konkrečių viešųjų paslaugų sukūrimo, gerinimo ar prieinamumo didinimo, o atsiskaitymas už jų panaudojimą nebuvo pakankamai išsamus ir skaidrus:

- ✓ Siekiant sudaryti sąlygas plėsti Lietuvos šaulių sąjungos organizacijos narių rengimą, stiprinti teritorinę gynybą ir didinti visuomenės atsparumą, kasmet didinamas šiai organizacijai skiriamas finansavimas: 2025 m. panaudota 18,73 mln. Eur, o 2028 m. planuojama skirti 41,6 mln. Eur. Lietuvos šaulių sąjunga nėra asignavimų valdytoja ir viešojo sektoriaus subjektas, todėl jai taikomi atskaitomybės reikalavimai yra siauresni nei subjektams, tiesiogiai valdantiems valstybės biudžeto asignavimus. Nustatėme, kad

Krašto apsaugos ministerija priėmė Lietuvos šaulių sąjungos pateiktą 2025 m. gautų asignavimų panaudojimo ataskaitą neatlikusi patikrinimo procedūrą. Ataskaitos duomenų tikslinimo ir aplinkybių aiškinimosi veiksmus ministerija pradėjo tik po to, kai neatitikimai nustatyti atlikus auditą. Didėjant sąjungai skiriamam valstybės biudžeto finansavimui, svarbu nustatyti aiškią, finansavimo apimtį atitinkančią atsiskaitymo už lėšų panaudojimą tvarką, todėl Krašto apsaugos ministerijai rekomendavome sustiprinti Lietuvos šaulių sąjungai skiriamų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo kontrolę (1 skyrius, [22–23 psl.](#)).

- ✓ Nustatėme Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų teisinio reguliavimo ir paslaugų organizavimo trūkumų, negavome įrodymų dėl paslaugų kainų pagrįstumo ir objektyvumo. Šios aplinkybės neleido įsitikinti valstybės biudžeto asignavimais (7,8 mln. Eur) apmokėtų nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų ir iš Privalomojo sveikatos draudimo rezervo pinigų (kurie bus padengti valstybės biudžeto asignavimais) tarnybai skirto finansavimo (6,2 mln. Eur) teisiniu ir ekonominiu pagrįstumu. Atliktas vertinimas rodo, kad būtina peržiūrėti Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarką (1 skyrius, [23–26 psl.](#)).
- ✓ Kraujo ir jo komponentų pardavimo bei apskaitos reglamentavimas neužtikrina vienodos ir pagrįstos praktikos: didžiausios leistinos kraujo ir jo komponentų pardavimo kainos neperžiūrėtos nuo 2009 m., nors sąnaudos reikšmingai pasikeitė. Gydomo įstaigos parduoda ir tokius komponentus, kurių kainos nepatvirtintos, o sudarytų sutarčių analizė parodė skirtingas pristatymo sąlygas, nevienodas tų pačių komponentų kainas ir ilgalaikes sutartis be kainų peržiūros mechanizmo. Be to, teisės aktuose nėra aiškiai įtvirtintų kainų nustatymo ir taikymo principų, o 2019 m. rekomendacija dėl vienodos kraujo ir jo komponentų apskaitos iki galo neįgyvendinta – valstybinės kraujo donorystės įstaigos kraują ir jo komponentus apskaito skirtingai. Dėl to Sveikatos apsaugos ministerija neturi patikimų ir palyginamų duomenų kainodarai pagrįsti (1 skyrius, [26–27 psl.](#)).
- ✓ Infrastruktūros valdymo agentūra ne visais atvejais laikėsi sutarčių sąlygų dėl galutinių mokėjimų rangovams ir netvarkė gautų garantijų apskaitos. Tai silpnina kontrolės mechanizmus, kurie turėtų užtikrinti rangovų įsipareigojimų vykdymą (1 skyrius, [27 psl.](#)).
- ✓ Nacionaliniame M. K. Čiurlionio muziejuje nustatytos prielaidos darbo teisės aktų pažeidimams: su darbuotojais buvo sudaromos paslaugų sutartys dėl funkcijų, kurios iš esmės sutapo su jų pareigomis pagal darbo sutartis. Tai kelia riziką dėl netinkamo darbo ir civilinių santykių atribojimo, darbo laiko apskaitos ir veiklos skaidrumo užtikrinimo (1 skyrius, [28 psl.](#)).

Efektyvios informacinių technologijų bendrosios kontrolės priemonės sudaro prielaidas patikimam informacinių sistemų veikimui, duomenų saugumui, vientisumui ir prieinamumui, taip pat mažina neteisėtos prieigos, neautorizuotų pakeitimų, duomenų praradimo ar veiklos sutrikimų riziką. Tai yra ir finansinės apskaitos pagrindas, nes jos užtikrina, kad sistemos, kuriose apdorojami finansiniai duomenys, veiktų patikimai, saugiai ir nuspėjamai. Be jų net ir patys tiksliausi įrašai apskaitoje gali tapti abejotini dėl galimo neteisėto manipuliavimo ar techninių klaidų. Audito metu įvertinome Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Nacionalinės žemės tarnybos informacinių technologijų bendrosios kontrolės priemonių efektyvumą. Atliktas vertinimas parodė, kad 8-ioose (iš 10 vertintų) Nacionalinės žemės tarnybos informacinių technologijų procesuose

bendrosios kontrolės priemonės nesukurtos arba turi reikšmingų įgyvendinimo ar veikimo trūkumų. Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių technologijų bendrosios kontrolės priemonės yra sukurtos vadovaujantis teisės aktų nuostatomis ir (ar) jų valdymo gerųjų praktikų rekomendacijomis, tačiau jų efektyvumas nėra visiškai užtikrintas dėl nustatytų įgyvendinimo ar veikimo trūkumų (1 skyrius, [29-30 psl.](#)).

2. Metiniame biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje reikšminga išlaidų dalis parodyta ne pagal jų ekonominę paskirtį

Dėl 2025 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pareiškėme sąlyginę nuomonę, nes reikšminga išlaidų dalis parodyta ne pagal jų ekonominę paskirtį: išlaidos nurodytos ek. kl. str. 2.8.1.1.1.02 „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“ ir ek. kl. str. 2.9.2.2.1.2. „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos investicijoms *kitiems valdžios sektoriaus* subjektams“. Neatitikimai detalai atskleisti valstybinio audito išvadoje, o išsamus nustatytų dalykų aprašymas ir jų vertinimas – šios ataskaitos 2 skyriuje, [30-32 psl.](#)

Tai išlikusi sisteminė problema – reikšminga projektams ir fondams skirtų valstybės biudžeto, ES ir bendrojo finansavimo lėšų dalis (916,81 mln. Eur) parodyta ne pagal faktinį ekonominį turinį, o pagal pinigų pervedimo ar finansavimo šaltinio pobūdį. Dėl to ataskaitų vartotojai negauna patikimos informacijos, kiek valstybės biudžeto pinigų 2025 m. faktiškai panaudota darbo užmokesčiui, prekėms ir paslaugoms, ilgalaikiam turtui, atsargoms, socialinei paramai ar kitoms išlaidoms. Kai pinigai pervedami projektų administratoriams ar fondams, bet metų pabaigoje dar nėra panaudoti, valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje papildomai padidinami ir panaudotų asignavimų rodikliai. Netikslūs ataskaitų rinkinio duomenys turi įtakos ne tik biudžeto vykdymo stebėsenai, bet ir oficialiajai statistikai. Valstybės duomenų agentūra šiuos duomenis naudoja rodikliams, teikiamiems pagal Eurostato reikalavimus, apskaičiuoti, todėl nepakankamas duomenų detalumas apsunkina statistinių rodiklių rengimą ir mažina jų tikslumą.

Audito rezultatai rodo poreikį keisti biudžeto formavimo ir atsiskaitymo už jo vykdymą modelį. Nustatytas problemas galėtų išspręsti perėjimas prie biudžeto formavimo ir atsiskaitymo už jį kaupimo principu. Tai sudarytų galimybę vietoje dviejų skirtingais principais (pinigų ir kaupimo) rengiamų ataskaitų rinkinių rengti vieną ataskaitų rinkinį, taip mažinant administracinę naštą ir biudžeto vykdymo vertinimui naudojant patikimą finansinę informaciją (2 skyrius, [30-32 psl.](#)).

3. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija – rizikos viešajame sektoriuje nevertintos

Viešojo sektoriaus subjektai valdo reikšmingus valstybės ir savivaldybių išteklius, o tinkamos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonės prisidėtų prie viešųjų finansų skaidrumo, korupcijos rizikos mažinimo ir viešųjų išteklių apsaugos. Praėjusio audito metu konstatavome, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija viešajame sektoriuje yra neišspręstas klausimas. Šio audito metu nustatėme, kad esminių sprendimų dėl šios rizikos vertinimo ir proporcingų prevencijos priemonių taikymo viešojo sektoriaus subjektams nepriimta, todėl klausimas išlieka neišspręstas, bet aktualus (3 skyrius, [35-36 psl.](#)).

Rekomendacijos

Krašto apsaugos ministerijai

1. Sustiprinti Lietuvos šaulių sąjungai skiriamų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo kontrolę, nustatant aiškias jų planavimo, panaudojimo pagrįstumo vertinimo ir atsiskaitymo procedūras, kurios didintų skaidrumą ir įpareigotų sąjungą teikti duomenis tokiu detalumu ir periodiškumu, kuris leistų Krašto apsaugos ministerijai laiku atlikti jų teisėtumo ir ekonominio naudingumo vertinimą.
2. Atlikti visų 2025 m. Lietuvos šaulių sąjungai pavestų užduočių ir skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumo ir rezultatyvumo vertinimą, siekiant įsitikinti, kad lėšos panaudotos nustatytiems tikslams pasiekti, o įsigytas turtas bei paslaugos yra tinkamai naudojami sąjungos veikloje.

Sveikatos apsaugos ministerijai

3. Siekiant užtikrinti atsakingą valstybės biudžeto asignavimų valdymą ir kokybišką nespecializuotos pavėžėjimo paslaugos teikimą, rekomenduojame sistemiškai įvertinti pacientų pavėžėjimo paslaugų organizavimo ir teikimo teisinį reguliavimą, įskaitant: valstybės ir savivaldybių lygmens pavėžėjimo paslaugų apimčių nustatymą; realiomis sąnaudomis pagrįstos paslaugos (ir jos administravimo), apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, kainodaros nustatymą.
4. Siekiant užtikrinti skaidrią ir vienodais principais grindžiamą kraujo ir jo komponentų tiekimo sistemą, rekomenduojame reglamentuoti kraujo ir jo komponentų pardavimo procesą ir kainodaros principus; įstatymu įtvirtinti kainų nustatymo ir taikymo pagrindus; užtikrinti periodinį didžiausių leistinų kainų peržiūrėjimą; nustatyti šių nuostatų laikymosi kontrolės mechanizmą.

Lietuvos geologijos tarnybai

5. Siekiant užtikrinti teisingą mineralinių išteklių apskaitą, rekomenduojame parengti ir įgyvendinti priemonių planą, kuriuo būtų sukurta ir taikoma teisės aktus atitinkanti mineralinių išteklių apskaitos ir vidaus kontrolės sistema.

Nacionalinei žemės tarnybai

6. Siekiant užtikrinti ilgalaikį ir nuoseklų IT srities planavimą bei sumažinti reaktyvaus sprendimų priėmimo riziką, apibrėžti ilgalaikius IT strateginius tikslus ir jų įgyvendinimo priemones, užtikrinant jų integravimą į veiklos planavimo dokumentus bei nuoseklų įgyvendinimo stebėseną.
7. Siekiant užtikrinti efektyvų IT kreipinių ir incidentų valdymą ir sumažinti riziką, kad kritiniai incidentai nebus sprendžiami laiku, nustatyti vidinę IT kreipinių ir incidentų valdymo tvarką, apimančią klasifikavimo schemas, prioritetų nustatymo kriterijus ir valdymo procedūras, bei užtikrinti, kad IT pagalbos sistemoje taikomi prioritetai atitiktų nustatytus kriterijus ir būtų naudojami sprendžiant incidentus atsižvelgiant į jų poveikį ir skubumą.
8. Siekiant užtikrinti nuoseklų, kontroliuojamą ir rizika pagrįstą IT keitimų valdymą,

įdiegti vidinę IT keitimų valdymo sistemą, apimančią keitimų inicijavimo, vertinimo, prioritetų nustatymo, tvirtinimo ir įgyvendinimo stebėsenos procedūras, nustatyti atsakomybes už keitimų vertinimą ir tvirtinimą, užtikrinant centralizuotą visų keitimų registravimą ir priežiūrą tarnybos lygmeniu.

9. Siekiant sumažinti priklausomybės nuo išorinio paslaugų teikėjo riziką ir užtikrinti tinkamą Turto (žemės) administravimo informacinės sistemos valdymą, užtikrinti, kad būtų įdiegta ir nuosekliai taikoma sistemos dokumentavimo bei testavimo valdymo praktika organizacijos lygmeniu.
10. Siekiant užtikrinti prieigos valdymo atitiktį nacionaliniams kibernetinio saugumo reikalavimams ir sumažinti neteisėtos prieigos prie informacinių sistemų riziką, užtikrinti, kad visoms tarnybos valdomoms ir tvarkomoms informacinėms sistemoms būtų nustatytos ir taikomos bendros aktualius reikalavimus atitinkančios administravimo taisyklės.
11. Siekiant sumažinti kibernetinių incidentų ir duomenų pažeidimų riziką bei užtikrinti kibernetinio saugumo atitikties vertinimų atlikimą nustatytu periodiškumu, paskirti asmenį (kibernetinio saugumo pareigūną), atsakingą už informacinių sistemų kibernetinio saugumo atitikties vertinimų planavimą, organizavimą ir rezultatų stebėseną, bei užtikrinti, kad visų valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų vertinimai būtų atliekami ne rečiau kaip kartą per metus ir stebimas nustatytų trūkumų šalinimas.
12. Siekiant užtikrinti veiksmingą informacinių sistemų veiklos atkūrimą įvykus incidentams, užtikrinti, kad būtų parengtas ir organizacijos lygmeniu taikomas veiklos tęstinumo valdymo planas, apimantis visas valdomas ir tvarkomas informacines sistemas, nustatant atsakingus asmenis ir jų funkcijas, detalias atkūrimo procedūras pagal skirtingus incidentų scenarijus, maksimalius leistinus neveikimo laikotarpius ir plano veiksmingumo išbandymo reikalavimus.
13. Siekiant užtikrinti IT kontrolės priemonių veiksmingumo vertinimą ir trūkumų nustatymą laiku, įdiegti IT kontrolės stebėsenos ir vertinimo sistemą, apimančią periodinių IT auditų ar įsivertinimų atlikimą, korekcinį veiksmų planavimą ir įgyvendinimo stebėseną, sudarant prielaidas vadovybei gauti patikimą informaciją apie IT kontrolės priemonių veikimo efektyvumą.

Vidaus reikalų ministerijai

14. Siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui viešajame sektoriuje, rekomenduojame įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką viešajame sektoriuje ir pagal tai teisės aktuose nustatyti prevenciją reglamentuojančių reikalavimų viešojo sektoriaus subjektuose įgyvendinimą.

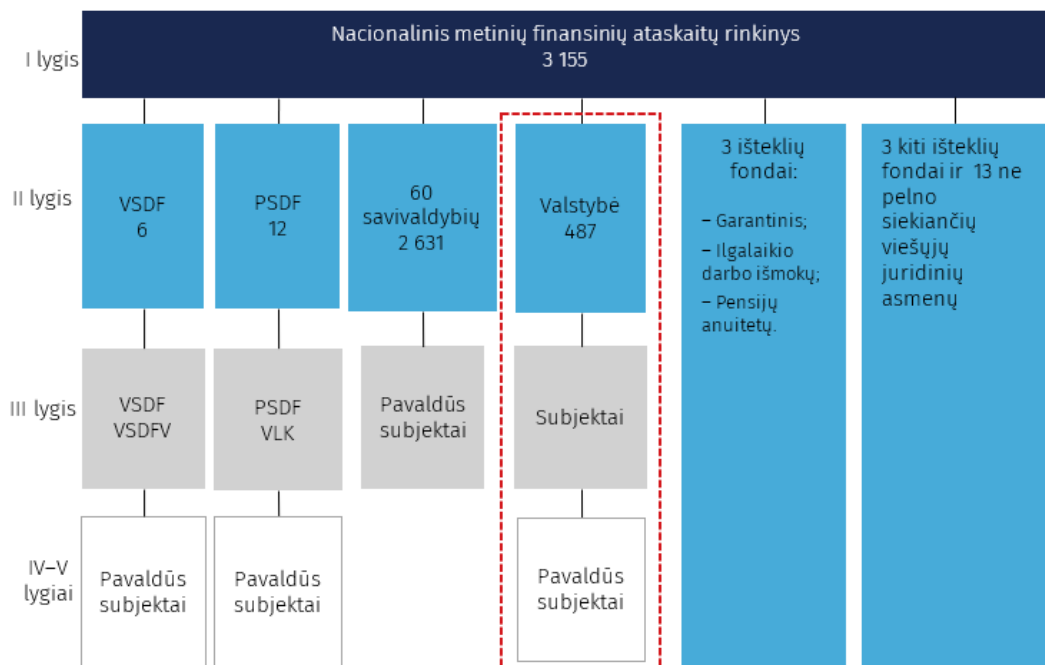
Vidutinės svarbos rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ ([38 psl.](#)). Mažesnės svarbos rekomendacijos, teiktos Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Infrastruktūros valdymo agentūrai, pateiktos 4 priede „Audito metu teiktos mažesnės svarbos rekomendacijos“ ([58 psl.](#)). Aktualią informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius skelbiama atviruose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.

ĮŽANGA

Vadovaudamiesi teisės aktais¹, atlikome 2025 m. valstybės ataskaitų rinkinio auditą. Valstybės metinių ataskaitų rinkinį sudaro² metinių finansinių ataskaitų rinkinys (VFAR), kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus ir grynojo turto pokyčius, ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys (VBVAR), kuriame pateikiami valstybės biudžeto vykdymo duomenys. Valstybės metinių ataskaitų rinkinį rengia³ Finansų ministerija.

Pirmo konsolidavimo lygio metinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas konsoliduojant visų VSS pateiktus duomenis (1 pav.).

1 pav. Konsolidavimo lygiai, grupę sudarančių subjektų skaičius ir valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys nacionalinio metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtyje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Finansų ministerijos patvirtintą 2025 m. konsolidavimo schemą

Visi VSS apskaitą turi tvarkyti pagal VSAFAS⁴. VFAR rengiamas Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS). 2025 m. konsolidavimo procese dalyvaujantys VSS nurodyti finansų ministro įsakymu patvirtintoje konsolidavimo schemoje⁵. Vadovaujantis ja, į 2025 m. VFAR, kuris priskiriamas II konsolidavimo lygiui, įtrauktos 487 VSS finansinės ataskaitos.

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 1 p.; Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 16 str. 2 d. 1 p.

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 10 str. 1 p.

³ Ten pat, 14 str. 1 d.

⁴ Finansinės apskaitos įstatymas, 11 str. 1 d. 4 p.

⁵ 2025-12-30 Nr. 1K-327 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2025 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2025 metų ataskaitų rinkinį“.

Pagal Biudžeto sandaros ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymus⁶, valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto apskaitos duomenimis – į jį gautų įplaukų ir jo asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. 2025 m. VBVAR sudarytas iš valstybės išdo, VMI mokesčių fondo, Muitinės mokesčių fondo mokesčių, kitų įmokų į biudžetus apyskaitų (1-VP) duomenų ir 111 asignavimų valdytojų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių. Išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos rengiamos Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemoje.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁷, valstybės metinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerija turi pateikti: iki 2026-04-20 – Valstybės kontrolei⁸, iki gegužės 5 d. – Vyriausybei. Pastaroji, pritarusi rinkiniui, iki gegužės 15 d. jį pateikia Seimui⁹. Valstybės kontrolė iki gegužės 15 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl valstybės metinių ataskaitų rinkinio¹⁰.

⁶ Biudžeto sandaros įstatymas, 30 str. 1 d., Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 14 str. 1 d.

⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 14 str. 7 d., 17 str. 8 d. 1 p. ir 11 d., 20 str. 2 d. 3 p., priedas.

⁸ VBVAR ir VFAR rengia ir teikia FM.

⁹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 17 str. 9 ir 11 d., priedas.

¹⁰ Ten pat, priedas.

AUDITO REZULTATAI

1. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE – REIŠKŠMINGI DUOMENŲ IŠKRAIPYMAI

- VFAR nustatyta reikšmingų duomenų iškraipymų – dalies duomenų teisingumo dėl įvairių priežasčių nebuvo galima patvirtinti: ilgalaikio materialiojo turto, mineralinių išteklių, biologinio turto, rezervų, sukaupto deficito ir kt. (1 lentelė). Atitinkamai informacija iškraipyta ir aiškinamajame rašte.

1 lentelė. Duomenų iškraipymų įtaka 2025 m. valstybės finansinių ataskaitų rinkiniui (mln. Eur)

Eil. Nr.	Straipsniai	2025 m. VFAR str. vertė	Išskaiptų suma	
			Tiksli klaida Padidinta (+) Sumažinta (-)	Kurios teisingumo negalime patvirtinti
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA				
A	ILGALAIKIS TURTAS	33 368,84	-291,24	2 127,50
I	Nematerialusis turtas	258,05	-	2,87
II	Ilgalaikis materialusis turtas	21 394,96	-56,44	1 490,06
III	Ilgalaikis finansinis turtas	10 830,10	-198,46	0,15
IV	Mineraliniai ištekliai	883,90	-36,34	634,43
V	Kitas ilgalaikis turtas	1,83	-	-
B	BIOLOGINIS TURTAS	2 838,01	-92,92	2,84
C	TRUMPALAIKIS TURTAS	11 178,44	302,89	24,46
I	Atsargos	1 411,79	-	5,81
II	Išankstiniai apmokėjimai	1 853,49	274,37	6,29
III	Per vienus metus gautinos sumos	3 960,23	-12,84	11,81
IV	Trumpalaikės investicijos	1 000,61	-	-
V	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2 952,33	41,37	0,55
D	FINANSVIMO SUMOS	9 104,89	-	420,61
II	Iš savivaldybės biudžeto	56,51	-	2,06
III	Iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų	8 365,87	-	60,63
IV	Iš kitų šaltinių	682,51	-	357,92
E	ĮSIPAREIGOJIMAI	38 456,35	7,52	1,11
I	Ilgalaikiai įsipareigojimai	31 496,64	-	0,16
II	Trumpalaikiai įsipareigojimai	6 959,72	7,52	0,95
F	GRYNASIS TURTAS	-193,19	-130,29	4 572,74
I	Rezervai	3 545,60	-129,99	2 584,19
II	Nuosavybės metodo įtaka	1 681,43	-	-5,43
III	Sukauptas perviršis ar deficitas	-5 420,21	-0,30	1 993,98
G	MAŽUMOS DALIS	17,23	-	-
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA				
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	19 793,05	-26,44	0,04
I	FINANSVIMO PAJAMOS	2 431,15	-	0,04
II	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	17 361,90	-26,44	-

Eil. Nr.	Straipsniai	2025 m. VFAR str. vertė	Iškraipymų suma	
			Tiksli klaida Padidinta (+) Sumažinta (-)	Kurios teisingumo negalime patvirtinti
B	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-22 050,40	-15,96	-79,49
C	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-2 257,35	-10,48	79,44
D	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	292,43	-	11,28
E	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	-158,13	-	-0,02
F	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA	4 178,17	10,45	-291,51
G	GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	2 055,12	-0,04	-200,81
H	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	355,38	-	-
I	GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	2 410,50	-0,04	-200,81
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA (19 eil.)				
5 str.	Tikrosios vertės rezervas 2025-12-31	2 554,12	-93,65	1 949,76
6 str.	Kiti rezervai	991,48	-36,34	634,43
7 str.	Nuosavybės metodo įtaka	1 681,43	-	- 5,43
8 str.	Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	-5 420,21	-0,30	1 993,98
9 str.	Iš viso	-193,19	-130,29	4 572,74
10 str.	Mažumos dalis	17,23	-	-
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA				
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-1 490,38	-1,00	-22,00
I	<i>Įplaukos</i>	27 339,17	28,31	2,89
II	<i>Pervestos lėšos</i>	-14 719,65	0,27	-0,17
III	<i>Išmokos</i>	-14 109,90	-29,58	-24,72
B	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-2 132,06	-123,59	-0,12
C	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	2 882,82	-0,04	-0,02
D	VALIUTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	-1,91	-	-

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2025 m. valstybės metinių ataskaitų rinkinį

- VFAR sudarytas atlikus 487 subjektų, pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriamų prie VSS, duomenų konsolidavimo procedūras. Skirtingos apimties audito procedūros atliktos visuose į 2025 m. VFAR sudėtį įeinančiuose subjektuose, iš jų 51 pateikti pastebėjimai dėl nustatytų dalykų (apie audito rezultatus jie informuoti raštais, el. paštu). Toliau ataskaitoje pateikiame valstybės mastu kiekybiškai ir (ar) kokybiškai reikšmingas klaidas.

1.1. Valstybės turto apskaitos duomenyse – reikšmingos klaidos

Vis dar nesutvarkyti žemės ir medynų apskaitos procesai

- 2019 m. AM teikėme rekomendaciją¹¹ – nustatyti ir aiškiai aprašyti miško žemės ir medynų apskaitos tvarką ir procesus. Rekomendacija iki šiol neįgyvendinta, nors jos įgyvendinimo terminas – 2021-07-01. Rekomendacijos neįgyvendinimas lemia ir iki šiol besitęsiančias

¹¹ 2019-10-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-8 „2018 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

AM balanse registruojamo VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomo turto¹² – miško žemės ir ant jos esančių medynų – apskaitos problemas:

- ✓ AM apskaitoje miško žemė ir medynai registruojami pagal VĮ Valstybinių miškų urėdijos pateikiamą registrą, kuriame nėra teisingai finansinei apskaitai reikalingų duomenų apie žemės ir medynų įsigijimo savikainą ir vertės pokytį;
 - ✓ žemės ir medynų vertės apskaičiuoja ir urėdijai pateikia VĮ Registrų centras, tačiau procesai tarp urėdijos, Registrų centro ir AM nėra suderinami taip, kad patikslinta informacija apie medynų vertes būtų gauta ir atnaujinta iki 2025 m. finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo;
 - ✓ nors VĮ Valstybinių miškų urėdijai buvo pavesta atlikti miško žemės ir medynų inventorizaciją ataskaitų sudarymo tikslais, ji nebuvo atlikta. Taigi, nebuvo pasinaudota viena iš esminių kontrolės priemonių, skirtų apskaitoje registruoto turto teisingumui ir išsamumui patvirtinti. Dėl to laiku nebuvo nustatyti patikėjimo teise valdomų sklypų ir medynų duomenų trūkumai ir dalis turto buvo apskaityta neteisingai (įtrauktas visas sklypų plotas vietoj urėdijos valdomos dalies), ne visa apimtimi arba apskritai neįtraukta į apskaitą.
4. Dėl šių priežasčių 2025 m. VFAR FBA str. A.II.1 „Žemė“ 2,55 mln. Eur padidintas, str. B „Biologinis turtas“ 92,97 mln. Eur sumažintas, taip pat negalime patvirtinti FBA str. F.I. „Rezervai“ 1 941,82 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ 1 239,02 mln. Eur teisingumo.
 5. 2025 m., įgyvendindama Valstybės kontrolės rekomendaciją, AM pradėjo rengti Informacijos apie VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomus valstybinės miško žemės sklypus ir medynus kaupimo ir pateikimo Aplinkos ministerijai tvarkos aprašą bei VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų valstybinės miško žemės sklypų ir medynų inventorizacijos tvarkos aprašą. Vieną iš dokumentų – Informacijos apie valstybinės miško žemės sklypus, patikėjimo teise valdomus valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos, ir (ar) medynus, esančius valstybinės miško žemės sklypuose, kaupimo ir pateikimo Aplinkos ministerijai tvarkos aprašą – aplinkos ministras patvirtino 2026-04-28.
 6. NŽT yra visos Lietuvos Respublikos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri patikėjimo teise perduota kitiems subjektams, patikėtinė¹³. 269 žemės sklypai, kurie pagal VĮ Registrų centro duomenis yra įregistruoti kaip Lietuvos Respublikos nuosavybė, neturi priskirto patikėtinio. NŽT, peržiūrėjusi Valstybės kontrolės pateiktą šių sklypų sąrašą, nustatė, kad didelė dalis (199 vnt.) šių žemės sklypų yra paveldėti. Visais atvejais turto paveldėtoja yra valstybė, o NŽT, savivaldybė (miestų ir miestelių teritorijose) ar VĮ Turto bankas veikia tik kaip valstybės turto administratoriai, įgyvendinantys valstybės, kaip savininkės, teises. Minimi 269 žemės sklypai nėra užregistruoti administratorių apskaitoje, vadinasi, jie, kaip turtas, neatsispindi ir valstybės bei nacionaliniame ataskaitų rinkiniuose. NŽT, susipažinusi su sąrašu, mano, kad 116 šių sklypų patikėtine turi būti ji, ir jau ėmėsi patikėjimo teisės įregistravimo veiksmų. Nors 116 sklypų nesudaro reikšmingos valstybės turto dalies, tačiau ši situacija rodo vidaus kontrolės trūkumus valstybinės žemės administravimo srityje: neužtikrinama, kad visi valstybei priklausantys žemės sklypai turėtų aiškiai identifikuotą patikėtinį ir būtų tinkamai įtraukti į atitinkamo subjekto

¹² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 4 str. 3 d.

¹³ Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, 7 str. 1 d. 1 p.

apskaitą. Dėl to finansinėse ataskaitose ne tik neteisingai parodomas turtas, bet ir sudaromos prielaidos nepakankamai šių sklypų priežiūrai, naudojimo kontrolei ir galimiems teisės aktų reikalavimų pažeidimams.

7. Su žemės apskaitos problemomis ne pirmus metus susiduria ir KAM. 2010 m. 9 žemės sklypai apskaitoje buvo užregistruoti netinkama verte¹⁴. 2025 m. taisant šią klaidą, koregavimai taip pat atlikti neteisingai. Išliko ir ankstesniais auditais nustatytų klaidų: 2022 m. ir 2024 m. žemės sklypai apskaitoje užregistruoti likutine verte, o ne įsigijimo savikaina. Be to, kai kuriais atvejais ministerijai priskirta visa sklypo vidutinė rinkos vertė, nors ji patikėjimo teise valdo tik sklypo dalį, todėl žemės likutinė vertė padidinta nepagrįstai. Žemės tikrosios vertės pokytis apskaitoje registruojamas nevertinant bendro visos žemės grupės vertės pokyčio, kaip reikalauja 12-asis VSAFAS¹⁵. Dėl neteisingai užregistruotos įsigijimo savikainos ir nepateiktų duomenų apie ankstesniais laikotarpiais pripažintas nuvertėjimo sąnaudas nėra galimybės patikimai perskaičiuoti žemės vertės pokyčio, nuvertėjimo ir tikrosios vertės rezervo.
8. VĮ Registrų centro duomenimis, didžiojoje dalyje KAM patikėjimo teise valdomų sklypų (mažiausiai 164 iš 198 žemės sklypų) yra medynų, tačiau apskaitoje užregistruoti tik 50-yje žemės sklypų esantys medynai.
9. Dėl KAM klaidų negalime patvirtinti 2025 m. VFAR FBA str. A.II.1 „Žemė“ 47,32 mln. Eur, str. B „Biologinis turtas“ 2,84 mln. Eur, str. F.I „Rezervai“ 3,09 mln. Eur, str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ 47,17 mln. Eur teisingumo.

Neturint teisingų duomenų apie mineralinių išteklių kiekius ir vertę, ribojamos galimybės pagrįstai vertinti šio turto pokyčius, naudojimą ir išsaugojimą

10. Nustatėme mineralinių išteklių apskaitos duomenų valdymo ir apskaitos trūkumų:
 - ✓ finansinių ataskaitų sudarymo dieną LGT dar neturėjo galutinių duomenų apie neatsinaujinančių mineralinių išteklių, išskyrus naftą, kiekius. Todėl šių likučių pagrindu neteisingai apskaičiuota mineralinių išteklių sąlyginė vertė ir sąnaudos;
 - ✓ 2025 m. naftos sąlyginė vertė turėjo būti perskaičiuota, tačiau tai nebuvo padaryta, todėl ataskaitose ji neteisingai rodoma 2022 m. apskaičiuota verte¹⁶, neteisingas ataskaitose rodomas naftos išteklių kiekis;
 - ✓ dėl netinkamai nustatyto atsinaujinančių išteklių išgavimo laikotarpio, neteisingai apskaičiuotų pinigų srautų ir tęstinumo verčių, atsinaujinančių mineralinių išteklių sąlyginė vertė buvo apskaičiuota neteisingai;
 - ✓ apskaitoje nepagrįstai užregistruotos su atsinaujinančių mineralinių išteklių naudojimu susijusios sąnaudos;
 - ✓ LGT neteisingai taisė praėjusio ataskaitinio laikotarpio klaidas.

¹⁴ Ne pagal masinio vertinimo būdu nustatytą vidutinę rinkos vertę, o indeksuota verte.

¹⁵ 12-asis VSAFAS, 68 p.

¹⁶ Vadovaujantis 30-ojo VSAFAS „Mineraliniai ištekliai“ 15 p., mineralinių išteklių vieneto vertė turi būti perskaičiuojama ne rečiau kaip kas 3 metus.

11. Dėl išvardytų priežasčių negalime patvirtinti 2025 m. VFAR FBA str. A.IV „Mineraliniai ištekliai“ ir str. F.I „Rezervai“ 634,43 mln. Eur teisingumo, VRA str. B.VIII „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ 9,64 mln. Eur (iš 13,51 mln. Eur) ir str. F „Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“ (-291,51) mln. Eur teisingumo, o FBA str. A.IV „Mineraliniai ištekliai“ ir F.II.2 „Kiti rezervai“ sumažinti 36,34 mln. Eur, VRA str. B.IV „Ekonomikos sąnaudos“ 2,76 mln. Eur padidintas.
12. Nustatytos klaidos rodo ne pavienius netikslumus, bet sisteminės mineralinių išteklių apskaitos ir vidaus kontrolės problemas. Neteisingi yra ne tik 2025 m., bet ir ankstesnių trejų metų mineralinių išteklių duomenys. Tai rodo, kad LGT nebuvo sukurta ir netaikyta teisės aktų reikalavimus atitinkanti apskaitos ir kontrolės sistema, užtikrinanti, kad apskaitoje būtų naudojami teisingi, išsamūs ir tarpusavyje suderinti duomenys. Dėl to neužtikrinamas ne tik finansinių ataskaitų duomenų teisingumas, bet ir patikimas valstybės turto valdymas – neturint teisingų duomenų apie mineralinių išteklių kiekius ir vertę, ribojamos galimybės pagrįstai vertinti šio turto pokyčius, naudojimą ir išsaugojimą. Siekdami, kad būtų užtikrinta teisinga mineralinių išteklių apskaita, rekomendavome parengti ir įgyvendinti priemonių planą, kuriuo būtų sukurta ir taikoma teisės aktus atitinkanti mineralinių išteklių apskaitos ir vidaus kontrolės sistema. Priemonių planas turi būti orientuotas į aiškiai reglamentuotą mineralinių išteklių kiekių apskaitą, t. y. kaip, kokie ir kokiais būdais gaunami duomenys traukiami į apskaitą; vidaus kontrolės procesų stiprinimą, užtikrinant aiškią duomenų rengimo, tikrinimo ir tvirtinimo atsakomybių sistemą; periodinį ir dokumentuotą duomenų suderinimą su VMI ir Aplinkos apsaugos departamento atliktos išteklių naudojimo kontrolės duomenimis; mineralinių išteklių metinės inventORIZACIJOS apskaitos tikslams tvarkos patvirtinimą; su mineraliniais ištekliais susijusių pajamų, kaip to reikalaujama VSAFAS¹⁷, registravimą.

Muziejinių vertybių duomenys išlieka nepatikimi

13. Negalime patvirtinti Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus, Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus, Kauno IX forto muziejaus ir Lietuvos nacionalinio muziejaus muziejinių vertybių, priskiriamų kilnojamosioms kultūros vertybėms, duomenų teisingumo. Ši problema nustatyta ankstesnių metų audituose ir yra susijusi su tuo, kad muziejai neturi visų turimų muziejinių vertybių analitinio apskaitos registro, o šių vertybių inventORIZACIJA neatliekama taip, kaip nustatyta InventORIZACIJOS taisyklėse¹⁸.
14. Siekiant turėti teisingus ir patikimus muziejinių vertybių duomenis, kurie taip pat padėtų užkirsti kelią vertybių praradimams, Kultūros ministerijai, formuojančiai valstybės politiką muziejų srityje, praėjusio audito metu rekomendavome parengti muziejinių vertybių finansinės apskaitos ir inventORIZACIJOS rekomendacijas (teisės aktus), atitinkančias viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų ir Vyriausybės 2022-06-15 nutarimu Nr. 630 patvirtintų InventORIZACIJOS taisyklių reikalavimus. Ministerija, rekomendacijas įsipareigojo parengti iki 2025-12-31, tačiau dar nėra parengusi. Siekiant turėti finansinei apskaitai reikalingus duomenis, problema pradėta spręsti sistemiskai – numatyta tobulinti Lietuvos integralią muziejų informacinę sistemą (LIMIS) ir ją naudoti

¹⁷ 10-asis VSAFAS, 7 p.

¹⁸ Vyriausybės 2022-06-13 nutarimas Nr. 630 „Dėl inventORIZACIJOS taisyklių patvirtinimo“.

kaip visiems muziejams bendrą muziejinių vertybių analitinės apskaitos registrą. Planuojama, kad šie sprendimai bus įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2035 m. pabaigos¹⁹.

15. Lietuvos nacionalinis dailės muziejus planuoja šiuos darbus baigti iki 2027-12-31. Muziejus, bendradarbiaudamas su Kultūros ministerija, siekia gauti finansavimą LIMIS modernizavimui, kad šio muziejaus valdoma informacinė sistema būtų pritaikyta viso kultūros sektoriaus muziejinių vertybių analitiniam registrui sudaryti.
16. Pažymėtina geroji praktika – Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai turi kilnojamųjų kultūros vertybių analitinį apskaitos registrą, tinkamą minėtų vertybių finansinei apskaitai tvarkyti.
17. Kol problema neišspręsta, 2025 m. VFAR negalime patvirtinti FBA str. A.II.8 „Kultūros ir kitos vertybės“ 465,23 mln. Eur, str. D.IV „Finansavimo sumos iš kitų šaltinių“ 354,44 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ir deficitas“ 110,79 mln. Eur teisingumo.

Lietuvos kariuomenėje nesutvarkyta esminio turto pagerinimo apskaita

18. Ankstesnių auditų metu nustatyta, kad Lietuvos kariuomenė dalį esminio turto pagerinimo išlaidų apskaitoje registravo kaip paprastojo remonto darbus, t. y. jas pripažino sąnaudomis ir nedidino turto vertės²⁰. Atsižvelgdama į Valstybės kontrolės pastabas, Lietuvos kariuomenė numatė iki 2025 m. ataskaitų sudarymo peržiūrėti 2023–2025 m. atliktus statinių remonto darbus ir patikslinti jų vertinimo tvarką. Darbai buvo peržiūrėti dar neįsigaliojus naujai tvarkai, t. y. vadovaujantis senąja tvarka, kurioje nebuvo nustatyti aiškūs kriterijai, leidžiantys atskirti esminį turto pagerinimą nuo paprastojo remonto, ir bendra šių kriterijų taikymo tvarka visuose Lietuvos kariuomenės padaliniuose.

Lietuvos kariuomenės komentaras

Lietuvos kariuomenės vadas atsižvelgdamas į ankstesnes išvadas 2025 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. V-1924 įsakė Lietuvos kariuomenės padalinių vadovams, valdantiems kariuomenės statinius ir atsakingiems už šių statinių techninės priežiūros organizavimą iki 2026 m. sausio 30 d. peržiūrėti 2023–2025 m. atliktus statinių remonto darbus, tiek Jūsų išvadose minimus atvejus. Buvo priimtas vienas sprendimas – dėl 23 576,00 Eur remonto darbų sąnaudų atstatymo ir turto vertės padidinimo. Daugiau priimti sprendimų nebuvo pagrindo, kadangi tiek Standarto nuostatos (12-asis VSAFAS), tiek Krašto apsaugos ministro patvirtintas Statinių paprastojo remonto darbų tvarkos aprašas buvo nepakitę.

Informuojame, kad Krašto apsaugos ministras 2026 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-362 patvirtino Statinių paprastojo remonto darbų tvarkos aprašo pakeitimą, kuriame papildomai reglamentavo 12-ojo VSAFAS 35.1.4. punkte numatomus „ir kitus panašius darbus“. <...>

Pažymime, kad nuo tvarkos įsigaliojimo dienos, Lietuvos kariuomenės specialistai, atsakingi už paprastojo remonto darbų planavimą, vykdymą ir priežiūrą, gali vadovautis detalesniu 12-ojo VSAFAS 35.1. punkte išdėstytu nuostatų reglamentavimu.

Atsižvelgiant į tai, kad statinių remonto darbai buvo peržiūrėti iki naujo Statinių paprastojo remonto darbų tvarkos aprašo patvirtinimo, negalime laikyti, kad atliktų remonto darbų turinys ir apimtis Lietuvos kariuomenėje buvo tinkamai įvertinti, todėl negalime patvirtinti 2025 m. VFAR FBA str. A.II.2 „Pastatai“ 279,43 mln. Eur, str. A.II.3 „Infrastruktūros statiniai“ 132,43 mln. Eur ir VRA str. B. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 15,53 mln. Eur teisingumo.

¹⁹ Kultūros ministerijos 2025-09-04 raštas Nr. S-1737.

²⁰ 12-ojo VSAFAS 35.1 p.

Dalis Susisiekimo ministerijos duomenų apie turtą – neteisingi

19. Susisiekimo ministerija savo apskaitoje registruoja AB „Via Lietuva“ patikėjimo teise valdomus infrastruktūros statinius – kelius, tiltus ir kitą infrastruktūrą. AB „Via Lietuva“ daliai šio turto – 1 492 iš 3 293 turto vienetų – taiko kitus nusidėvėjimo ekonominius normatyvus, nei patvirtinti ministerijos kanclerio²¹. Ekonomiškai pagrįsti ir nuosekliai visam vienerių metų turtui taikomi nusidėvėjimo normatyvai yra svarbūs, nes nuo jų priklauso finansinėse ataskaitose rodoma turto likutinė vertė ir galimybė pagrįstai vertinti turto atnaujinimo poreikį. Kadangi taikyti nusidėvėjimo normatyvai neatitinka ministerijos patvirtintos apskaitos politikos, negalime patvirtinti 2025 m. VFAR FBA str. A.II.3 „Infrastruktūros statiniai“ 429,83 mln. Eur, str. D.II „Finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto“ 2,06 mln. Eur, str. D.III „Finansavimo sumos iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų“ 42,96 mln. Eur ir str. F.III „Sukauptas perviršis ar deficitas“ 384,81 mln. Eur teisingumo.
20. Susisiekimo ministerija su turto kūrimu susijusias valstybės biudžeto lėšas nepagrįstai registravo kaip išankstinius mokėjimus. Kadangi pinigai buvo perduoti ministerijos kontroliuojamiems subjektams turtui, kuris registruojamas ministerijos balanse, sukurti, jie neturėjo būti pripažinti ateinančių laikotarpių sąnaudomis. Dėl šios priežasties 2025 m. VFAR FBA str. C.II „Išankstiniai mokėjimai“ padidintas 257,13 mln. Eur, o A.II.9 „Nebaigta statyba“ 58,66 mln. Eur, A.III „Ilgalaikis finansinis turtas“ 198,46 mln. Eur sumažinti.

Kitos klaidos, dariusios įtaką finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų duomenims

21. Valstybės metinių ataskaitų rinkinyje nustatėme ir kitų nesisteminio pobūdžio klaidų. Jų susidarymo priežastys – skirtingos: neapskaityti įsipareigojimai, neteisingas pinigų srautų atvaizdavimas, ne laiku atliktas turto pergrupavimas ir depozitinėse sąskaitose laikomų pinigų, neatitinkančių turto pripažinimo kriterijų, registravimas turtu. Dėl jų valstybės metinių ataskaitų rinkinyje neteisingai parodyti ilgalaikio turto, sukauptų mokėtinų sumų, sąnaudų, pinigų ir pinigų srautų straipsniai:
 - ✓ EIM apskaitoje neužregistravo 33,84 mln. Eur valstybės biudžeto lėšomis nepadengty VĮ Registrų centro sąnaudų už teisės aktų nustatytais atvejais neatlygintinai suteiktas duomenų ir registro objektų registravimo paslaugas, todėl 2025 m. VFAR FBA str. E.II.11 „Sukauptos mokėtinos sumos“ sumažintas 33,84 mln. Eur, VRA str. I. „Grynasis perviršis ar deficitas“ ir FBA str. F.III „Sukauptas perviršis ar deficitas“ padidinti 33,84 mln. Eur.
 - ✓ GRA, įsigydama ilgalaikį turtą, neteisingai rodo pinigų srautus, dėl to 2025 m. VFAR PSA str. B.I „Ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) ir biologinio turto įsigijimas“ sumažintas mažiausiai 123,35 mln. Eur.
 - ✓ IVA, gavusi statybos užbaigimą patvirtinančius dokumentus, apskaitoje turto vienetų neperkėlė iš nebaigtos statybos sąskaitos į atitinkamas ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo sąskaitas, todėl 2025 m. VFAR FBA str. A.II.9 „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ padidintas 22,53 mln. Eur, o str. A.II.3 „Infrastruktūros statiniai“ 21,69 mln. Eur ir str. A.II.2 „Pastatai“ 0,84 mln. Eur sumažinti.

²¹ Susisiekimo ministerijos kanclerio 2022-12-08 potvarkis Nr. 4-76 (2025-01-31 redakcija Nr. 4-7).

- ✓ Pagal įstatymą²² turtas yra vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja subjektas ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos. Biudžetinių įstaigų depozitinėse sąskaitose laikomi pinigai²³ neatitinka šio įstatymo apibrėžimo ir negali būti laikomi įstaigų turtu, t. y. negali būti registruojami balansinėse sąskaitose. Atsižvelgiant į tai, 2025 m. VFAR FBA str. C.V „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“ ir str. E.II „Trumpalaikiai įsipareigojimai“ padidinti 41,36 mln. Eur.
- ✓ Sutarties sąlygos ir po ataskaitinio laikotarpio paaiškėjusios aplinkybės rodo, kad 2025-12-31 ESSC apskaitoje parodytas išankstinis apmokėjimas už vakcinas yra nuvertėjęs. Kadangi apskaitoje nuvertėjimas neįvertintas, 2025 m. VFAR FBA str. C.II „Išankstiniai mokėjimai“ ir str. F.III „Sukauptas perviršis ar deficitas“ padidinti 17,33 mln. Eur, VRA str. B „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ 17,33 mln. Eur sumažintas.
- ✓ URM neatskiria dviejų turto rūšių – žemės ir pastatų – ir rodo juos vienoje turto grupėje kaip kultūros vertybes, taip pat apskaitoje rodo ministerijai nepriklausantį turtą. Dėl šių priežasčių negalime patvirtinti 2025 m. VFAR str. A.II.8 „Kultūros ir kitos vertybės“ 9,68 mln. Eur teisingumo.

Nepatikimi trijų viešojo sektoriaus subjektų apskaitos duomenys

22. Dėl inventORIZACIJOS trūkumų antrus metus iš eilės negalime patvirtinti Lietuvos kalėjimų tarnybos 2025 m. FAR duomenų – nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto, atsargų ir su jomis susijusių sąnaudų – teisingumo²⁴. Lietuvos kalėjimų tarnyboje inventORIZACIJA neatitiko jai keliamų reikalavimų: per inventORIZACIJĄ netikrinamas turto buvimo faktas, neskaičiuojami turto vienetai, nesutikrinami turto judėjimo dokumentai, turtas be inventoriaus numerių, faktai apie turto trūkumus ar perteklių nefiksuojami inventORIZACIJOS dokumentuose, nėra turto judėjimą įrodančių dokumentų (atidavus naudoti turtą, nesurašomi atidavimo naudoti veikloje dokumentai).
23. Dėl apskaitos tvarkymo ir ataskaitų sudarymo trūkumų negalime patvirtinti Lietuvos kultūros tyrimų instituto ir Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos 2025 m. FAR duomenų teisingumo (turtas iš viso – 7,99 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 7,91 mln. Eur ir kt.)²⁵:
 - ✓ Institutas neturi patikimos, aktualios, išsamios ir teisingos informacijos apie įstaigos finansinę būklę ir veiklos rezultatus – didžiosios knygos duomenys nesutampa su finansinių ataskaitų duomenimis, ūkinės operacijos registruojamos nekorektiškai ir jau sudarius ataskaitų rinkinį;
 - ✓ Asociacijoje nustatėme reikšmingų duomenų skirtumų tarp ataskaitų rinkinio, didžiosios knygos ir analitinių apskaitos registų duomenų.

²² Finansinės apskaitos įstatymas, 2 str. 17 d.

²³ Audituočių įstaigų apskaitoje balansinėse sąskaitose užregistruota 41,36 mln. Eur depozitinėse sąskaitose laikomų pinigų: Policijos departamento ir jo įstaigų (7,03 mln. Eur), Generalinės prokuratūros (34,33 mln. Eur) balanse užregistruoti pinigai, kuriems skirtas laikinas nuosavybės teisių apribojimas ir kurie saugomi įstaigose jų nustatyta tvarka.

²⁴ Lietuvos kalėjimų tarnyba: turtas iš viso – 91,87 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 10,34 mln. Eur.

²⁵ Lietuvos kultūros tyrimų institutas: turtas iš viso – 1,24 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 4,54 mln. Eur. Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija: turtas iš viso – 6,76 mln. Eur, pagrindinės veiklos sąnaudos – 3,37 mln. Eur.

1.2. Asignavimų panaudojimo praktika stokoja pakankamo pagrįstumo ir skaidrumo

24. Finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumui įtakos turėjo ir audito metu nustatyti asignavimų panaudojimo trūkumai: dalyje sričių valstybės biudžeto pinigų naudojimui trūksta pakankamų kontrolės procedūrų ir nuoseklios atsiskaitymo praktikos, aiškaus teisinio reglamentavimo, pagrįstų ekonominių skaičiavimų.

1.2.1. Nepakankamos kontrolės procedūros Lietuvos šaulių sąjungos pinigų panaudojimo skaidrumui užtikrinti

25. 2025 m. iš KAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų LŠS buvo skirta 20,72 mln. Eur²⁶, panaudota – 18,73 mln. Eur. LŠS skiriamas finansavimas kasmet didinamas, siekiant sudaryti sąlygas plėsti organizacijos narių rengimą, stiprinti teritorinę gynybą ir didinti visuomenės atsparumą. Planuojama, kad 2028 m. ji sudarys 41,6 mln. Eur²⁷. Tokia finansavimo apimtis yra reikšminga – ji viršija daugelio asignavimų valdytojų metines asignavimų sumas.
26. Tačiau LŠS, gaudama reikšmingas valstybės biudžeto lėšas, nėra asignavimų valdytoja ir VSS, todėl jai tiesiogiai netaikomi teisės aktuose VSS ir asignavimų valdytojams nustatyti biudžeto vykdymo, finansinių ataskaitų rengimo, duomenų teikimo ir viešo atsiskaitymo reikalavimai. Dėl to LŠS taikomi atskaitomybės reikalavimai yra siauresni nei subjektams, tiesiogiai valdantiems valstybės biudžeto asignavimus.
27. LŠS valstybės biudžeto lėšų naudojimo sąlygos nustatytos su KAM sudarytoje biudžeto lėšų naudojimo sutartyje, pagal kurią sąjunga įsipareigojo valstybės biudžeto lėšas naudoti teisės aktų nustatyta tvarka pagal sutartyje nustatytą tikslinę paskirtį bei užtikrinti programos priemonių vykdymo ir skirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. Sutartyje numatyta, kad už asignavimų panaudojimą sąjunga turi atsiskaityti KAM, pateikdama valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitą. Nustatėme, kad KAM netikrina ataskaitoje pateiktų duomenų teisingumo:
- ✓ ataskaitoje išlaidos pagal paskirtį pateiktos neteisingai – prekių, įrangos ir remonto išlaidos arba išankstiniai mokėjimai priskirti komunalinėms paslaugoms;
 - ✓ 2025 m. gruodžio mėn. atlikti 88 avansiniai mokėjimai, iš jų 49 – paskutinę metų dieną. Patikrinus 32 mokėjimus iš 88, visuose juose nustatyta trūkumų: mokėti sutarčių sąlygose nenumatyti avansai, be rangovo prašymo 100 proc. sutarties vertės avansiniai mokėjimai už prekes ar paslaugas atlikti 2025 m. gruodžio mėn., mokėti avansai pagal žodines sutartis, ne visos sutartys viešinamos CPV IS.
28. LŠS yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija²⁸. LŠS įstatymas nustato reikšmingą valstybės institucijų vaidmenį sąjungos valdyme ir veikloje. LŠS statutą, kuriame nustatoma organizacijos struktūra ir valdymo tvarka, kolegialių institucijų kompetencija, rinktinių sudarymo principai, veiklos kontrolė ir kt., nutarimu tvirtina Vyriausybė²⁹. Vyriausybė skiria ir atleidžia ar nušalina nuo pareigų

²⁶ Lietuvos Respublikos 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymas, 3 priedas.

²⁷ Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymas, 3 priedas.

²⁸ Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymas, 5 str. 1 d.

²⁹ Ten pat, 4 str. 2 d.

LŠS vadą bei jo pavaduotojus, sudaro LŠS veiklos koordinavimo tarybą, kurios sudėtį ir darbo reglamentą tvirtina Vyriausybė³⁰. Į šią tarybą deleguojami atstovai iš pagrindinių valstybės institucijų, tarp jų – iš Seimo, Prezidento ir Vyriausybės kanceliarijų, Lietuvos kariuomenės, ministerijos ir kt. Taip pat Vyriausybės įgaliota institucija atlieka LŠS finansinį ir veiklos auditą. LŠS vadas³¹ yra tiesiogiai pavaldus krašto apsaugos ministrui, atskaitingas LŠS suvažiavimui ir Vyriausybei. LŠS vadovybės ir kitų nuolatinės šaulio tarnybos pareigybių, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė, darbo užmokestis mokamas iš KAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų³².

29. Finansų ministerijos nuomone, to neužtenka, kad viešasis sektorius būtų laikomas kaip darantis sąjungai lemiamą įtaką ir sąjunga būtų laikoma VSS³³. Pakeisti LŠS statusą (priskirti valdžios sektoriui) neturi būti tikslas savaime, tačiau didėjant LŠS skiriamam valstybės biudžeto finansavimui, svarbu nustatyti aiškią, finansavimo apimtį atitinkančią atsiskaitymo už lėšų panaudojimą tvarką. Atsižvelgdami į tai, rekomenduojame KAM:

- ✓ sustiprinti LŠS skiriamų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo kontrolę, nustatant aiškias jų planavimo, panaudojimo pagrįstumo vertinimo ir atsiskaitymo procedūras, kurios didintų skaidrumą ir įpareigotų LŠS teikti duomenis tokiu detalumu ir periodiškumu, kuris leistų KAM laiku atlikti jų teisėtumo ir ekonominio naudingumo vertinimą;
- ✓ atlikti visų 2025 m. LŠS pavestų užduočių ir skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumo ir rezultatyvumo vertinimą, siekiant įsitikinti, kad lėšos panaudotos nustatytiems tikslams pasiekti, o įsigytas turtas ir paslaugos yra tinkamai naudojami sąjungos veikloje.

1.2.2. Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų apmokėjimui trūksta teisinio aiškumo ir pagrįstų ekonominių skaičiavimų

30. Nustatėme GMPT teikiamų paslaugų teisinio reguliavimo ir paslaugų organizavimo trūkumų, negavome įrodymų dėl paslaugų kainų pagrįstumo ir objektyvumo. Šios aplinkybės neleido įsitikinti valstybės biudžeto asignavimais (7,8 mln. Eur) apmokėtų nespacializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų ir iš PSDF rezervo lėšų (kuris bus padengtas valstybės biudžeto asignavimais) GMPT skirto finansavimo (6,2 mln. Eur) teisiniu ir ekonominiu pagrįstumu. Atliktas vertinimas rodo, kad būtina peržiūrėti Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarką.

Nespacializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų teikimas ir apmokėjimas

31. Pacientų pavėžėjimo koordinavimas, valstybės lygmens specializuotų pavėžėjimo paslaugų organizavimas (išskyrus pavėžėjimo paslaugų teikimą), valstybės lygmens

³⁰ Ten pat, 12 str.

³¹ Ten pat, 30 str.

³² Ten pat, 13 str. 4 d.

³³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 8 d.

nespecializuotų pavėžėjimo paslaugų organizavimas ir teikimas apmokami iš SAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų³⁴.

32. GMPT valstybės lygmens nespecializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų teikimui užtikrinti sudarė sutartį³⁵ su SAM. Sutartimi vykdytojas įsipareigojo skirtus pinigus naudoti pagal tikslinę paskirtį, t. y. finansuoti 2025 m. laikotarpiu teikiamas paslaugas, galimybė valstybės biudžeto pinigais apmokėti ankstesnių laikotarpių paslaugas sutartyje nenumatyta. 2025 m. GMPT apmokėta 7,76 mln. Eur, iš jų 1,98 mln. Eur – už 2024 m. suteiktas paslaugas. 2025 m. asignavimų panaudojimas apmokant 2024 m. suteiktas paslaugas neatitinka sutartyje nustatyto finansavimo laikotarpio ir pinigų naudojimo paskirties.
33. Audituojamuoju 2025 m. laikotarpiu nepasikeitus nespecializuotų pavėžėjimo paslaugų teisiniam reguliavimui, beveik pusę metų (2025-05-30–2025-11-01) didžioji dalis teisės aktuose numatytų paslaugų nebuvo teikiama. Be to, nustatėme ypač brangaus pavėžėjimo paslaugų organizavimo atvejų, neabejotinai lėmusių ir valstybės finansavimo paslaugoms teikti trūkumą.
34. GMPT taikyti paslaugų įkainiai – be teisinio ir ekonominio pagrindimo. Iš teisinio reguliavimo nėra aišku, ar į ministro patvirtintą įkainį, pagal kurį turėjo būti apmokama už GMPT paslaugas, įtrauktos visos su paslaugos organizavimu ir teikimu susijusios sąnaudos. Ministerija informavo, kad ministro nustatyta kaina (pagal 2023-03-31 duomenis) apima ir netiesiogines išlaidas (administracijos ir aptarnaujančio personalo darbo užmokestis, ryšių, komunalinių paslaugų, kanceliarinių priemonių įsigijimo ir kt.), tačiau teikiant pavėžėjimo paslaugas, netiesioginės išlaidos GMPT buvo apmokamos papildomai.
35. GMPT neturi teisės savarankiškai nustatyti ar keisti valstybės biudžeto lėšomis apmokamos paslaugos įkainio, tačiau GMPT 2025 m. pabaigoje taikė pačios įstaigos direktoriaus patvirtintą įkainį, kuris buvo 28,86 Eur didesnis, nei patvirtintas ministro. Dėl to 21,10 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų panaudota nepagrįstai.
36. Pacientų nespecializuotas pavėžėjimas laikytinas su asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimu ir jų prieinamumo užtikrinimu susijusia priemone, apimančia tiek valstybės, tiek savivaldybių lygmenį. Mūsų vertinimu, reglamentavimas nepagrįstai susiaurina Vietos savivaldos ir Sveikatos sistemos įstatymuose nustatytą savivaldybių funkcijų apimtį ir neatitinka įstatyme³⁶ įtvirtinto valstybės ir savivaldybių lygmenų pacientų pavėžėjimo paslaugų paskirstymo.
37. Siekdami užtikrinti atsakingą valstybės biudžeto asignavimų valdymą ir kokybišką nespecializuotos pavėžėjimo paslaugos teikimą, SAM rekomendavome sistemiškai įvertinti Pacientų pavėžėjimo paslaugų organizavimo ir teikimo teisinį reguliavimą, įskaitant valstybės ir savivaldybių lygmens pavėžėjimo paslaugų apimčių nustatymą; realiomis sąnaudomis pagrįstos paslaugos (ir jos administravimo), apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, kainodaros nustatymą. Detali vertinimo informacija pateikta ataskaitos 3 priede ([51 psl.](#)).

³⁴ Sveikatos sistemos įstatymas, 51(1) str. 6 p.

³⁵ 2025-02-11 sutartis Nr. S-4/SU-13 „Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų valstybės lygmens nespecializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų teikimo užtikrinimui“.

³⁶ Sveikatos sistemos įstatymas, 51(1) str.

Paslaugų, skirtų gyvybei gelbėti ir išsaugoti, apmokėjimas

38. GMPT teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos apima pacientui reikalingos medicinos pagalbos suteikimą jo buvimo vietoje ir prireikus – sergančio ar sužeisto paciento transportavimą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą. Šios GMPT paslaugos laikomos paslaugomis, skirtomis gyvybei gelbėti ir išsaugoti³⁷. Jas apmoka PSDF valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti skirtais valstybės biudžeto asignavimais. Jeigu einamaisiais metais neužtenka valstybės biudžeto asignavimų valstybės deleguotoms funkcijoms finansuoti, įstatymas nustato, kad nenutrūkstamam jų vykdymui užtikrinti gali būti skiriamos PSDF biudžeto einamųjų metų viršplaninės pajamos arba PSDF biudžeto rezervo rizikos valdymo dalies lėšos, kurios ne vėliau kaip per dvejus metus turi būti atkuriamos valstybės biudžeto lėšomis³⁸.
39. Paslaugos, skirtos gyvybei gelbėti ir išsaugoti, apmokamos sveikatos apsaugos ministro³⁹ nustatyta tvarka – skiriant asignavimus GMPT, t. y. vieno mėnesio sumą sudaro metinės pinigų sumos vienam gyventojui dvyliktoji dalis, padauginta iš nuolatinių gyventojų skaičiaus (metų pradžioje). Valstybinė ligonių kasa šias suteiktas paslaugas GMPT apmoka pagal pateiktas sąskaitas.
40. 2025 m. viduryje GMPT pateikė informaciją SAM⁴⁰ apie susiklosčiusią sudėtingą finansinę situaciją ir prašė skirti papildomai pinigų. Siekdamas pagerinti GMP tarnybos finansinę padėtį, sveikatos apsaugos ministras lapkričio mėn. papildė greitosios medicinos pagalbos apmokėjimo tvarką⁴¹ ir nustatė, kad metų eigoje, esant pagrįstam poreikiui ir finansinėms galimybėms, sveikatos apsaugos ministro įsakymu gali būti skiriami papildomi pinigai, nustatant jų panaudojimo tikslą ir atsiskaitymo tvarką. Ministras 2025 m. gruodžio mėn. iš PSDF biudžeto rezervo rizikos valdymo dalies skyrė⁴² 6,20 mln. Eur GMPT paslaugoms apmokėti, siekiant sumažinti GMP tarnybos kreditinį įsiskolinimą, susidarantį teikiant greitosios medicinos pagalbos paslaugas (darbo užmokesčiui ir su juo susijusioms išmokoms). Įstatyme nustatyta, kad šiam tikslui panaudotas PSDF biudžeto rezervas turi būti atkurtas ne vėliau kaip per dvejus metus. VLK, vykdydama ministerijos sprendimą, pervedė pinigus ir PSDF apskaitoje užregistravo 6,20 mln. Eur perduotą finansavimą ir ilgalaikę iš ministerijos gautiną sumą. Iš viso 2025 m. už šias paslaugas GMPT buvo sumokėta 119,97 mln. Eur, o GMPT 2025 m. pagrindinės veiklos perviršis⁴³ (pelnas) jau sudarė 2,2 mln. Eur. Nors metų viduryje buvo prašoma papildomų pinigų dėl sudėtingos finansinės situacijos, tačiau metus GMPT baigė ne veiklos deficitu, o perviršiu. Vadinas, sprendimai dėl papildomo finansavimo poreikio galėjo būti priimti remiantis vien kreditinio įsiskolinimo faktu, neįvertinus įstaigos finansinės būklės, veiklos rezultato ir turimų išteklių.
41. Pažymėtina, kad pakeitus apmokėjimo tvarką susidarė ydinga praktika, kai už suteiktas greitosios medicinos pagalbos paslaugas apmokama dviem skirtingais būdais – pagal

³⁷ Ten pat, 2 str. 4 d.

³⁸ Sveikatos draudimo įstatymas, 15 str. 9 d. ir 23 str. 2 d. 5 p.

³⁹ Sveikatos apsaugos ministro 2010-12-27 įsakymas Nr. V-1131 (2023-06-13 įsakymo Nr. V-689 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 6 ir 7 p.

⁴⁰ GMPT 2025-07-29 raštas Nr. SAS-97 (1.6 Mr) ir 2025-08-13 raštas Nr. SAS-102 (1.6 Mr).

⁴¹ Sveikatos apsaugos ministro 2025-11-16 įsakymas Nr. V-1062.

⁴² Sveikatos apsaugos ministro 2025-12-16 įsakymas Nr. V-1144.

⁴³ https://greitojipagalba.lt/wp-content/uploads/2026/03/2025_finansiniu_ataskaitu_rinkiny_isvada.pdf.

išrašytas sąskaitas už suteiktas paslaugas ir skiriant papildomų pinigų (perduodant finansavimą pagal sąmatą).

42. Pastaraisiais metais stebime tendenciją, kai asmens sveikatos priežiūros įstaigoms galimai susidūrus su pinigų trūkumu (kai apskaičiuotos paslaugų teikimo kainos nepadengia jų teikimo kaštų), ministerija nustato specifinius apmokėjimo už paslaugas būdus (t. y. ne pagal suteiktų paslaugų kiekį ir bazinę kainą), o tam tikrais atvejais tokiam apmokėjimui papildomai skiria pinigų iš PSDF biudžeto rezervo. Tai rodo sisteminės problemas. Valstybės kontrolė dar 2018 m. rekomendavo⁴⁴ pereiti prie objektyviomis sąnaudomis grįstos asmens sveikatos priežiūros paslaugų kainos, kuri būtų periodiškai perskaičiuojama pagal nustatytus kriterijus. Įgyvendinant ją, nuo 2024-01-01 išgryninta sveikatos draudimo įmokų paskirtis, reglamentuota, kad iš PSDF biudžeto finansuojamos apdraustiesiems teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos siejamos su draudžiamuoju įvykiu⁴⁵. Draudžiamąjį įvykių neatitinkančias išlaidas numatyta finansuoti iš valstybės biudžeto (skiriant asignavimus valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti⁴⁶). Jeigu einamaisiais metais neužtenka valstybės biudžeto asignavimų valstybės deleguotoms funkcijoms finansuoti, nenutrūkstamam jų vykdymui užtikrinti gali būti skiriamos PSDF biudžeto einamųjų metų viršplaninės pajamos arba rezervo rizikos valdymo dalies pinigai, kurie ne vėliau kaip per dvejus metus turi būti atkuriami valstybės biudžeto asignavimais⁴⁷. Tačiau 2025 m. nustatėme⁴⁸, kad VLK teisės aktų nustatyta tvarka visa apimtimi negali užtikrinti sveikatos apsaugos ministro nustatytu specifiniu būdu apmokamų suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kontrolės.
43. Svarbu pažymėti, kad 2026-01-01 įsigaliojus Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pakeitimams⁴⁹, tiek PSDF biudžeto einamųjų metų viršplaninės pajamos, tiek ir PSDF biudžeto rezervo pinigus naudoti galima tik esant faktinei PSDF biudžeto išlaidų ekonomijai ir neviršijant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintų PSDF biudžeto išlaidų limitų.

1.2.3. Skirtingi kraujo ir jo komponentų apskaitos metodai – klaidingi valstybės sprendimai ir sąlygos piktnaudžiavimui

44. Sveikatos apsaugos ministras⁵⁰, siekdamas sureguliuoti asmens sveikatos priežiūros įstaigų atsiskaitymą su kraujo donorystės įstaigomis už kraują ir jo komponentus, 2009 m. patvirtino kraujo ir jo komponentų didžiausių leistinių kainų sąrašą. Nuo to laiko didžiausios leistinės kainos neperžiūrėtos, nors sąnaudos per šį laikotarpį reikšmingai keitėsi. Audito metu nustatyta, kad įstaigos prekiauja ir tokiais kraujo komponentais, kurių kainos nėra patvirtintos, o vienu atveju nustatyta kaina viršijo didžiausią leistiną ribą. Atkreipiame dėmesį, kad teisės aktai neįtvirtina ministrui įgaliojimo nustatyti kraujo ir jo komponentų kainų bei kainodaros principų.

⁴⁴ 2018-10-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-2018-P-6-3-7-1.

⁴⁵ Sveikatos draudimo įstatymas, 5 str.

⁴⁶ Ten pat, 15 str. 1 ir 5 d.

⁴⁷ Ten pat, 15 str. 9 d. ir 23 str. 2 d. 5 p.

⁴⁸ 2025-05-15 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-4.

⁴⁹ 2025-12-23 Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 pakeitimo konstitucinis įstatymas Nr. XV-755.

⁵⁰ Sveikatos apsaugos ministro 2009-12-31 įsakymas Nr. V-1127.

45. Asmens sveiktos priežiūros ir valstybinių kraujo donorystės įstaigų sudarytų sutarčių analizė parodė nevienodą kainų taikymo praktiką: skyrėsi pristatymo sąlygos, už tuos pačius komponentus taikomos skirtingos kainos, kai kuriais atvejais privatiems pirkėjams parduodama pigiau nei viešiesiems⁵¹, sudaromos ilgalaikės sutartys be kainų peržiūros mechanizmo. Atsižvelgdami į nustatytus dalykus, rekomendavome SAM reglamentuoti kraujo ir jo komponentų pardavimo procesą ir kainodaros principus; įstatymu įtvirtinti kainų nustatymo ir taikymo pagrindus; užtikrinti periodinį didžiausių leistinių kainų peržiūrėjimą; nustatyti šių nuostatų laikymosi kontrolės mechanizmą.
46. Taip pat pažymėtina, kad vis dar neįgyvendinta 2019 m. teikta rekomendacija – nustatyti kraujo ir jo komponentų apskaitos tvarką (įskaitant donorų kraujo įsigijimo ir jo komponentų pasigaminimo savikainos nustatymą) ir užtikrinti, kad ji būtų vienodai taikoma ministerijos konsoliduojamų viešojo sektoriaus subjektų grupėje. Nors įgyvendinant rekomendaciją 2024 m. patvirtinta kraujo įsigijimo ir jo komponentų pasigaminimo savikainos nustatymo tvarka, joje nenustatyti vienodi finansinės apskaitos ir ūkinių operacijų registravimo principai. Trys valstybinės kraujo donorystės įstaigos⁵² kraują ir jo komponentus apskaito skirtingai. Kai kiekviena įstaiga naudoja skirtingus apskaitos metodus, tampa sudėtinga gauti tikslius ir palyginamus duomenis, reikalingus pagrįstam kraujo ir jo komponentų didžiausių leistinių kainų nustatymui.

1.2.4. Infrastruktūros valdymo agentūroje – vidaus kontrolės trūkumai sutarčių vykdymo procese

47. IVA, sudarydama statybos darbų sutartis, jose nustato sąlygą, kad paskutinis mokėjimas rangovui, sudarantis ne mažiau kaip 5 proc. sutarties vertės su PVM, atliekamas tik po to, kai statyba teisės aktų nustatyta tvarka laikoma užbaigta (surašomas statybos užbaigimo aktas, pateikiama deklaracija apie statybos užbaigimą ir kt.). Šios nuostatos laikymasis yra esminis siekiant užtikrinti rangovo įsipareigojimų vykdymą ir mažinti su tuo susijusią finansinę riziką. Tokių nuostatų įrašymas į sutartį nustatytas teisės aktuose⁵³. Tačiau IVA mokėjimus rangovams atliko nesilaikydama sutartyse nustatytų sąlygų. Tikrintais atvejais, kai paskutinio mokėjimo suma buvo mažesnė nei 5 proc. sutarties vertės su PVM, nesilaikant sutarties sąlygų, iš viso sumokėta 226,65 tūkst. Eur. Tai rodo reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus sutarčių vykdymo srityje – prarandamas veiksmingas mechanizmas reikalauti, kad rangovas tinkamai įvykdytų sutartinius įsipareigojimus ir tik tada gautų galutinį apmokėjimą.
48. Paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną įstaiga turėjo sutarčių, pasirašytų dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ateityje už 287,33 mln. Eur. Tikslios sutarčių įgyvendinimo garantijų sumos agentūra nurodyti negalėjo. Tai, kad įstaiga netvarko gautų garantijų apskaitos (gautų garantijų apskaita turi būti vykdoma nebalansinėse sąskaitose), laikytina reikšmingu vidaus kontrolės trūkumu. Sutarčių įvykdymo garantijos yra potenciali įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemonė, o be tinkamos apskaitos sudėtinga sekti garantijų galiojimo terminus (pvz., garantija baigiasi, o projektas dar nėra baigtas, paslaugų gavėjas lieka be apsaugos).

⁵¹ Pavyzdžiui, krioprecipitatą be leukocitų (1 V = 30 – 40 ml) viešoji įstaiga perka už 31,27 Eur, privati iš tos pačios kraujo donorystės įstaigos – už 30,00 Eur.

⁵² VšĮ Nacionalinis kraujo centras, VšĮ LSMUL Kauno klinikos, VšĮ VUL Santaros klinikos.

⁵³ Viešųjų pirkimų įstatymas, 87 str. 2 d. 6 p.

49. Atsižvelgdami į sutarčių vykdymo kontrolės trūkumus ir siekdami užtikrinti atsakingą valstybės biudžeto asignavimų valdymą, rekomendavome nustatyti sutarčių vykdymo kontrolės procedūras.

1.2.5. Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje – prielaidos darbo teisės aktų pažeidimams

50. 2025 m. dėl projekto „Žvelk giliau“ su muziejaus darbuotojais buvo sudarytos 7 paslaugų teikimo sutartys, kurių vertė – 29 tūkst. Eur (praėjusio audito metu nustatyta 30 sutarčių, kurių vertė 46,04 tūkst. Eur), iš jų 4 – dėl paslaugų, kurių pobūdis iš esmės atitiko darbuotojų tiesiogines funkcijas, nustatytas pareigybių aprašymuose⁵⁴.
51. Viešųjų pirkimų tarnyba atkreipia dėmesį, kad atvejais, kai su darbuotoju sudaroma paslaugų sutartis, vertintini kritiškai – rinkoje paprastai yra pakankamai tiekėjų, tad perkančiajai organizacijai neturėtų prireikti pirkti paslaugų iš savo darbuotojų. Tarnyba teigia, kad paslaugų pirkimas iš savo darbuotojų kelia pagrįstą abejonių dėl skaidrumo⁵⁵.
52. Darbo kodeksas⁵⁶ nustato, kad darbuotojo darbo funkcijos turi būti atliekamos pagal darbo sutartį, kurioje susitariama dėl konkrečių pareigų (pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų). Jeigu darbuotojui pavedama atlikti papildomas funkcijas, kurios nebuvo aptartos sudarant darbo sutartį, tai turi būti sprendžiama darbo teisės priemonėmis – keičiant darbo sutartį, tikslinant pareigybės aprašymą ar susitariant dėl papildomo darbo, o ne sudarant atskirą civilinę (paslaugų) sutartį. Paslaugų (civilinės) sutarties sudarymas su savo darbuotoju, kai realiai teikiamos paslaugos patenka į darbuotojo pareigybės aprašymą, gali būti traktuojamas kaip darbo santykių imitavimas civiliniais santykiais, o tai prieštarauja Darbo kodekso nuostatomis ir darbuotojų apsaugos principams.
53. Paslaugų sutarčių sudarymas su darbuotojais, kurie tuo pačiu metu dirba pagal darbo sutartis, sudaro prielaidas darbo teisės aktų pažeidimams. Viena esminių problemų – darbo laiko apskaita. Darbo kodekse⁵⁷ nustatyta darbdavio pareiga tiksliai apskaityti darbuotojo faktiškai dirbtą laiką, įskaitant viršvalandžius ir kitus laikotarpius. Tačiau kai tas pats asmuo vykdo analogiško pobūdžio funkcijas tiek pagal darbo sutartį, tiek pagal paslaugų sutartį, nėra objektyvių galimybių aiškiai atriboti, kada darbuotojas vykdė darbo funkcijas, o kada teikė paslaugas pagal civilinę sutartį. Tokia situacija sudaro prielaidas, kad dalis faktiškai dirbto laiko nebus įtraukta į darbo laiko apskaitą, ir neužtikrina, kad būtų tinkamai laikomasi Darbo kodekso nuostatų dėl darbo laiko apskaitos. Todėl kyla rizika, kad nebus tinkamai apskaityti viršvalandžiai, darbas poilsio ar švenčių dienomis ir kiti darbo laiko elementai, kuriuos privaloma fiksuoti. Tai rodo nepakankamą darbo ir

⁵⁴ 2025-05-12 sutartis Nr. ST1-25-164, sudaryta su muziejaus dailės terapeutu dėl koordinatoriaus ir administratoriaus paslaugų, kurio pareigybės aprašymo 5.7 p. nustatyta, kad dailės terapeutas rengia ir vykdo projektus, susijusius su asmens psichikos sveikata, menu, dailės terapija ar kitomis temomis. 2025-05-12 sutartis Nr. ST1-25-166, sudaryta su muziejaus dizaineriu dėl dizainerio paslaugų, kurio pareigybės aprašymo 5.2 p. nustatyta, kad dizaineris kuria vaizdinę medžiagą, skirtą muziejaus komunikacijai ir rinkodarai. 2025-05-12 sutartis Nr. ST1-25-167, sudaryta su muziejaus vyr. finansininku dėl finansininko paslaugų, kurio pareigybės aprašymo 5.5, 5.6 p. nustatyta, kad vyr. finansininkas organizuoja ir tvarko finansinę apskaitą. 2025-05-12 sutartis Nr. ST1-25-168, sudaryta su muziejaus komunikacijos specialistu dėl turinio ir komunikacijos specialisto paslaugų, kurio pareigybės aprašymo 5.2, 5.4 p. nustatyta, kad komunikacijos specialistas rengia ir visais prieinamais informavimo būdais teikia žiniasklaidai, visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms informaciją lietuvių ir anglų kalbomis apie muziejuje vykdomus renginius ir kitas veiklas; rengia straipsnius ir vaizdinę medžiagą leidiniams, interneto portalams.

⁵⁵ Prieiga internetu: Ar perkančioji organizacija reikalingas paslaugas gali įsigyti iš savo darbuotojų, vykdydama viešąjį pirkimą? – Viešųjų pirkimų tarnyba

⁵⁶ Darbo kodeksas, 33 str.

⁵⁷ Ten pat, 120 str.

civilinių santykių atribojimą bei vidaus kontrolės trūkumus, sudarančius prielaidas darbo teisės aktų pažeidimams.

1.3. Tobulintinos informacinių technologijų bendrosios kontrolės

54. Efektyvios IT bendrosios kontrolės priemonės sudaro prielaidas patikimam informacinių sistemų veikimui, duomenų saugumui, vientisumui ir prieinamumui, taip pat mažina neteisėtos prieigos, neautorizuotų pakeitimų, duomenų praradimo ar veiklos sutrikimų riziką. Tai yra ir finansinės apskaitos pagrindas, nes jos užtikrina, kad sistemos, kuriose apdorojami finansiniai duomenys, veiktų patikimai, saugiai ir nuspėjamai. Be jų net ir patys tiksliausi finansiniai įrašai gali tapti abejotini dėl galimo neteisėto manipuliavimo ar techninių klaidų. Audito metu įvertinome VMI ir NŽT IT bendrosios kontrolės priemonių efektyvumą.
55. Atliktas vertinimas NŽT parodė, kad 8-iose (iš 10 vertintų) IT procesuose bendrosios kontrolės priemonės nesukurtos arba turi reikšmingų įgyvendinimo ar veikimo trūkumų:
 - ✓ IT veikla planuojama trumpuoju laikotarpiu (vieneriems metams) – IT uždaviniai įtraukti tik į NŽT metinį veiklos planą. Ilgalaikiai (3–4 metų) IT strateginiai tikslai neapibrėžti;
 - ✓ IT kreipinių ir incidentų valdymas neformalizuotas – NŽT neturi dokumentuotos IT kreipinių ir incidentų valdymo tvarkos, kuri apimtų klasifikavimo schemas, prioritetų nustatymo kriterijus ir valdymo procedūras;
 - ✓ IT keitimų valdymas NŽT grindžiamas tik sutartiniais santykiais su IT paslaugų teikėju, tačiau nėra suformuota aiški keitimų valdymo sistema;
 - ✓ ŽAIS trūksta aktualios sistemos techninės dokumentacijos;
 - ✓ visų NŽT valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų prieigos valdymo tvarka nėra nustatyta ir neatitinka teisės aktų reikalavimų;
 - ✓ kibernetinio saugumo (informacijos saugos) atitikties vertinimai neatliekami teisės aktuose nustatytu periodiškumu⁵⁸;
 - ✓ nėra veiklos tęstinumo valdymo plano, apimančio visas valdomas ir tvarkomas informacines sistemas, todėl neužtikrinamas tinkamas pasirengimas efektyviai reaguoti į IT sutrikimus;
 - ✓ sisteminė IT kontrolės stebėseną nevykdoma, todėl neužtikrinamas IT kontrolės priemonių efektyvumo vertinimas ir nuoseklus tobulinimas.
56. Atsižvelgdami į nustatytus dalykus, NŽT pateikė 8 rekomendacijas („Rekomendacijų įgyvendinimo planas“, [38 psl.](#)).
57. Kitokią situaciją stebėjome vertindami VMI IT bendrosios kontrolės priemones, kurios yra sukurtos vadovaujantis teisės aktų nuostatomis ir (ar) IT valdymo gerųjų praktikų rekomendacijomis, tačiau jų efektyvumas nėra visiškai užtikrintas dėl nustatytų įgyvendinimo ar veikimo trūkumų:

⁵⁸ Vyriausybės 2018-08-13 nutarimu Nr. 818 patvirtintame Kibernetinio saugumo reikalavimų apraše nustatyta, kad vertinimas turi būti atliktas ne rečiau kaip kartą per metus.

- ✓ informacinių sistemų duomenų iš atsarginių kopijų atkūrimo išbandymai atliekami nepakankamai;
- ✓ informacinių sistemų administratorių skyrimas vykdomas IT pagalbos tarnybos taikomojoje programinėje įrangoje, tačiau tokia tvarka nėra įtvirtinta teisės aktuose;
- ✓ nėra reglamentuota IT keitimų prioritetų nustatymo sistema;
- ✓ nepatvirtinti operacijų lygio susitarimai.

58. Atsižvelgdami į nustatytus dalykus, VMI pateikėme 3 rekomendacijas (4 priedas „Audito metu teiktos mažesnės svarbos rekomendacijos“, [58 psl.](#)).

2. METINIAME BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINYJE REIKŠMINGA IŠLAIDŲ DALIS PARODYTA NE PAGAL JŲ EKONOMINĘ PASKIRTĮ

Perėjimas prie biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo kaupimo principu sudarytų prielaidas tikslesniais duomenimis grįstam viešojo sektoriaus valdymui

59. 2025 m. išliko sisteminė VBVAR sudarymo problema – reikšminga projektams ir fondams skirtų valstybės biudžeto, ES ir bendrojo finansavimo lėšų dalis (916,81 mln. Eur) 2025 m. VBVAR buvo parodyta pagal pinigų pervedimo ar finansavimo šaltinio pobūdį, o ne pagal faktinį ekonominį jų turinį⁵⁹. Todėl VBVAR vartotojai negauna patikimos informacijos, kiek lėšų faktiškai panaudota darbo užmokesčiui, prekėms ir paslaugoms, ilgalaikiam turtui, atsargoms, socialinei paramai ar kitoms išlaidoms finansuoti, o tais atvejais, kai projektų administratoriams pervestos lėšos metų pabaigoje dar nepanaudotos, nepagrįstai padidinami ir panaudotų asignavimų rodikliai.
60. 2025 m. VBVAR negalime patvirtinti, kad 916,81 mln. Eur parodyti tinkamai, nes pinigai įstaigoms buvo pervesti nedetalizuojant jų paskirties pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius:
- ✓ 342,32 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.8.1.1.1.02 „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“, iš jų 333,30 mln. Eur KAM pervedė į VGF, tačiau faktiniai lėšų gavėjai yra asignavimų valdytojai⁶⁰, kurie lėšas naudojo valstybinės reikšmės keliams kurti ir atnaujinti, karinės paskirties transporto priemonėms, ginklams ir karinei įrangai, karinėms atsargoms įsigyti ir kt. 2025-12-31 yra nepanaudotas 36,04 mln. Eur VGF lėšų likutis.
 - ✓ 6,60 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.8.1.2.1.1. „Kitos išlaidos turtui įsigyti“.

⁵⁹ Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184.

⁶⁰ Infrastruktūros valdymo agentūra, Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Gynybos resursų agentūra, Susisiekimo ministerija.

- ✓ 210,24 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.9.2.1.1.2. „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos einamiesiems tikslams *kitiems valdžios sektoriaus subjektams*“.
- ✓ 0,34 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.9.2.1.1.3. „Pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos einamiesiems tikslams *ne valdžios sektoriui*“.
- ✓ 327,46 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.9.2.2.1.2. „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos investicijoms *kitiems valdžios sektoriaus subjektams*“.
- ✓ 29,85 mln. Eur išlaidų netinkamai parodyta ek. kl. str. 2.9.2.2.1.3. „Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos investicijoms *ne valdžios sektoriui*“.

Iš viso 162,26 mln. Eur nurodytų pinigų pervesta VSS, kurie nerengia, bet turi rengti BVAR⁶¹.

FM komentaras dėl VSS, kurie turi rengti, tačiau nerengia BVAR

Įvertinus technines ir finansines galimybes valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pavaldžioms viešosioms įstaigoms (VŠĮ) rengti biudžeto vykdymo ataskaitas VBAMS, nustatyta, kad šiuo metu tai nėra įmanoma dėl šių priežasčių:

- ✓ valstybės asignavimų valdytojams pavaldžių VŠĮ skaičius yra nemažas – apie 129 (šaltinis: 2025 m. konsolidavimo schema);
- ✓ papildomų VBAMS licencijų ir palaikymo išlaidos siektų iki maždaug 1 mln. eurų (skaičiuojant apie 9 tūkst. eurų vienai VŠĮ, atsižvelgiant į tai, kad dalis jų prieigą jau turi) – kaštai yra neproporcingi galimam naudos padidėjimui, vertinant ir tai, kad kai kurios viešosios įstaigos iš valstybės biudžeto gauna nedideles asignavimų sumas;
- ✓ VBAMS ruošama migracijai į naujesnę versiją, todėl jos būsimos galimybės šiuo metu nėra galutinai apibrėžtos; papildoma infrastruktūros plėtra iki migracijos būtų netikslingai išteklių naudojimas.

Svarstyta ir alternatyva – sukurti naują VBAMS funkcionalumą, kuris leistų asignavimų valdytojui perduoti lėšas VŠĮ ne kaip tiekėjui. Tačiau šis sprendimas būtų techniškai sudėtingesnis ir brangesnis, o VBAMS tobulinimo pajėgumai šiuo metu yra riboti dėl planuojamų sistemos migravimo darbų ir kitų prioritetinių patobulinimų.

Pažymime, kad informacija apie viešosios įstaigos biudžeto lėšų panaudojimą pagal detalius ekonominės klasifikacijos straipsnius jau pateikiama biudžeto lėšų naudojimo sutartyse ir jų pagrindu teikiamose ataskaitose asignavimų valdytojui (Taisyklių 35 punktą), todėl netikslinga didinti administracinę naštą tiek asignavimų valdytojams, tiek viešosioms įstaigoms.

Esant poreikiui, prie šio klausimo būtų galima grįžti ateityje, įdiegus naują VBAMS versiją, įgyvendinus VBAMS integraciją su SVIS ir užtikrinus sklandų šių sistemų veikimą.

61. Šio ir ankstesnių auditų rezultatai rodo, kad dalis valstybės biudžeto asignavimų BVAR pateikiama ne pagal tikrąjį išlaidų ekonominį turinį. Išlaidos priskiriamos netinkamiems ekonominės klasifikacijos straipsniams arba parodomos ne tų VSS ataskaitose, kurių

⁶¹ Pavyzdžiui, VŠĮ Inovacijų agentūrai, VŠĮ „Investuok Lietuvoje“, gydymo įstaigoms ir kt.

veiklai jos faktiškai tenka. Dėl to VBVAR nepakankamai informatyvus, o atskirų VSS duomenys – ne visais atvejais palyginami ir patikimi. Norint palyginti, pavyzdžiui, dviejų ministerijų darbo užmokesčio išlaidas, būtini papildomi koregavimai: turi būti eliminuojamas ne savo institucijai priskirtas darbo užmokestis ir įtraukiamos darbo užmokesčio išlaidos, kurios pateiktos kituose ekonominės klasifikacijos straipsniuose (pvz., 2.8 ir 2.9 str.).

FM komentaras dėl išlaidų rodymo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo įgyvendinimo“ (Taisyklės), 12 punktą nei paskirstant lėšas tos pačios viešojo sektoriaus subjektų grupės viešojo sektoriaus subjektams (12.1 papunktis), nei kitos viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektams ar ne viešojo sektoriaus subjektams (12.2 papunktis) nėra reikalaujama pervestas Europos Sąjungos (ES), kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšas detalizuoti pagal Klasifikacijos straipsnius, atsižvelgiant į galutinį lėšų panaudojimą. Primename, kad pagal Taisyklės tos pačios viešojo sektoriaus subjektų grupės subjektams ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšas reikės detalizuoti rengiant programų sąmatas ir atsiskaitant už 2027 ir vėlesnius metus.

Kartu atkreiptinas dėmesys, kad asignavimų valdytojas, įgyvendindamas jam pavestas programas ir skirdamas lėšas projektams finansuoti ne patiria galutines išlaidas, o perduoda asignavimus kitiems subjektams, atsakingiems už konkrečių projektų įgyvendinimą, kurie ir patiria prekių / paslaugų ar turto įsigijimo ir kitas išlaidas.

Nuosekliai laikomės nuomonės, kad ataskaitoms už 2025 metus parengti galiojės teisinis reguliavimas reikalavo 2.8 ir 2.9 Klasifikacijos straipsnius naudoti tiek aukščiau nurodytoms išlaidoms planuoti, tiek atsiskaityti už šių lėšų panaudojimą, todėl valstybės išlaidos šiuose straipsniuose klasifikuotos vadovaujantis minėtais teisės aktais. Atsižvelgdami į tai, manome, kad valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys yra parengtas pagal jo sudarymo metu galiojusį teisinį reguliavimą.

62. Nors FM vertinimu 2025 m. VBVAR parengtas pagal tuo metu galiojusį teisinį reguliavimą, audito rezultatai rodo, kad šis reguliavimas sukuria atsiskaitymo už biudžeto vykdymą dviprasmybę ir neužtikrina, kad pinigų panaudojimas būtų atskleistas pagal faktinį ekonominį turinį⁶²: tiek valstybės biudžeto, tiek ES ar bendrojo finansavimo lėšos gali būti parodytos ir detalios pagal ek. kl. str., ir viename straipsnyje kaip perduotos lėšos.
63. Teisingi ir pagal ekonominį turinį tinkamai sugrupuoti BVAR duomenys reikalingi ne tik biudžeto vykdymo stebėsenai, bet ir oficialiajai statistikai rengti. Valstybės duomenų agentūra šiuos duomenis naudoja rodikliams, teikiamiems pagal Eurostato reikalavimus, apskaičiuoti, todėl BVAR duomenų netikslumai ir nepakankamas detalumas apsunkina statistinių rodiklių rengimą ir mažina jų tikslumą.

⁶² Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu patvirtintų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 12 p. nurodo, kaip planuojamos lėšos programų sąmatose, o detalizuojantys papunkčiai yra baigtiniai. 12.1 papunktyje nurodyta išimtis ES lėšoms, tačiau kaip jas planuoti ir rodyti programų sąmatose – nenurodyta. Pagal klasifikaciją ES lėšos yra valstybės biudžeto lėšos, todėl VSS, turintys rengti BVAR, jas turi planuoti ir rodyti programų sąmatose pagal jų panaudojimo tikslą. Taip pat 12.2 papunktyje nurodoma lėšas detalizuoti pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, atsižvelgiant į lėšų skyrimo tikslą, tačiau nei taisyklėse, nei klasifikacijoje sąvokos „lėšų skyrimo tikslas“ nėra. Finansų ministerija ją tapatina su išlaidų projektams vykdyti (kurti turtą, mokėti atlyginimus, pirkti prekes ir pan.) rodymu viename ek. kl. str. (2.8 ir 2.9), kai pagal klasifikaciją lėšų skyrimo ir panaudojimo tikslai detalizuojami į darbo užmokestį, socialinę paramą, turto įsigijimą, remontą ir pan.

Valstybės duomenų agentūros komentaras dėl valstybės BVAR duomenų naudojimo

Valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita yra mūsų pagrindinis duomenų šaltinis vertinant valdžios sektoriaus išlaidas. Mes duomenis skaičiuojame pagal ESA metodologiją, todėl kai kurie koregavimai reikalingi.

Apskritai 2.8 str. rašomos per didelės sumos. Jeigu buhalteriai nežino, kuriam ekonominiam sandoriui priskirti išlaidas, tai jas parodo kitose išlaidose.

Taip pat norėtume turėti 2.9 ek. kl. str. paskaidymą pagal visus ekonominius sandorius. Kadangi tokio paskaidymo neturime, tai negalime teisingai paskaidyti išlaidų iš ES lėšų pagal ekonominius sandorius (darbo užmokestis ir soc. draudimas, prekių ir paslaugų naudojimas, kitos išlaidos).

64. Šias problemas (įskaitant ir papildomų VBAMS licencijų įsigijimo poreikį) padėtų spręsti perėjimas prie biudžeto formavimo kaupimo principu⁶³. Tai leistų vietoje dabar turimų dviejų ataskaitų rinkinių (sudarytų kaupimo ir pinigų principais) turėti vieną, kaip ir buvo numatyta 2005 m. Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koncepcijoje: „*Neišvengiamas apskaitos sistemos, skirtos biudžeto vykdymo priežiūrai, dubliavimas arba transformavimas. Pereinamuoju laikotarpiu neišvengiamas apskaitos dvigubinimas (t. y. būtų rengiama konsoliduota valstybės finansinė atskaitomybė pagal kaupimo principą, o už biudžetą būtų atsiskaitoma laikantis pinigų principo). Ateityje galima būtų svarstyti ir biudžeto sudarymą bei atsiskaitymą už jo įvykdymą kaupimo principu*“. Be to, tai ir mažintų administracinę našta, ir leistų turėti patikimą audituotą informaciją. Patirties, kaip sudaryti įvairių lygių konsoliduotuosius finansinius ataskaitų rinkinius, jau yra. EBPO tyrimai rodo⁶⁴, kad kaupimo principu parengta informacija padeda geriau atskleisti valdžios sektoriaus turtą, įsipareigojimus, visas veiklos sąnaudas ir fiskalines rizikas, todėl didina viešųjų finansų skaidrumą, atskaitomybę ir sprendimų pagrįstumą.

Kitos klaidos, darančios įtaką ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui

65. Be ataskaitos 1.2 skyriuje nurodytų asignavimų panaudojimo trūkumų, turėjusių įtakos BVAR duomenų teisingumui, nustatėme atvejų, kai įstaigos išlaidas BVAR parodė ne pagal faktinį jų ekonominį turinį: neteisingai nurodė sukurto turto rūšį, valstybės turto pagerinimo išlaidas parodė kaip pervedamus pinigus ar remonto išlaidas, o nuomos išlaidas parodė neįvertinusios nuomos sutarčių turinio:
- ✓ IVA įsigijo statybos darbų, kurių metu buvo statomi infrastruktūros statiniai ir pastatai, tačiau visas pagal šias sutartis patirtas išlaidas parodė ekonominės klasifikacijos straipsnyje 3.1.1.2.1.03 „Infrastruktūros ir kitų statinių įsigijimo išlaidos“. Kadangi išlaidos nebuvo paskirstytos pagal faktiškai sukurtą turto rūšį, negalime patvirtinti šiame straipsnyje nurodytos sumos – 43,28 mln. Eur – teisingumo. Neatskiriant, kokia išlaidų dalis tenka infrastruktūros statinių, o kokia – pastatų statybai, mažėja biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų skaidrumas, apsunkinamas tolesnis pinigų poreikio planavimas ir sudėtingiau įvertinti, ar asignavimai panaudoti pagal tikrąją ekonominę paskirtį.
 - ✓ 123,61 mln. Eur, skirtų valstybinės reikšmės kelių, apskaitomų Susisiekimo ministerijos balanse, rekonstravimui, ministerija parodė ek. kl. str. 2.9.2.2.1.2 „Pervedamos Europos

⁶³ 2025-10-10 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-7 „2024 metų nacionalinio ataskaitų rinkinio finansinio audito rezultatai“, 12 p.

⁶⁴ Delphine Moretti, Tim Youngberry „Getting added value out of accruals reforms“.

Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos investicijoms *kitiems valdžios sektoriaus subjektams*. Kadangi keliai yra valstybės balanse apskaitomas turtas, išlaidos jų esminiam pagerinimui turėjo būti parodytos ek. kl. str. 3.1.1.2.1.3 „Infrastruktūros ir kitų statinių įsigijimo išlaidos“.

- ✓ Ankstesnių auditų metu nustatėme, kad Lietuvos kariuomenė dalį esminio turto pagerinimo išlaidų apskaitoje registravo kaip paprastojo remonto darbus. Sistemos, kaip turėtų būti atskirtos išlaidos remontui ir esminiam pagerinimui, kariuomenė iki šiol nėra susikūrusi (žr. 1 poskyris, 16–17 psl.), todėl 2025 m. VBVAR negalime patvirtinti ek. kl. str. 2.2.1.1.1.15. „Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ 22,19 mln. Eur teisingumo.
- ✓ Išlaidos materialiojo ir nematerialiojo turto nuomai ar finansinei nuomai (lizingui) turi būti skirstomos pagal sutarčių turinį ir ekonominę prasmę⁶⁵. Lietuvos kariuomenė neįvertino, ar konteinerių, patalpų ir sandėliavimo įrangos nuomos sutartys atitinka veiklos ar finansinės nuomos požymius, todėl negalime patvirtinti 2025 m. VBVAR ek. kl. str. 2.2.1.1.1.14 „Materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos“ parodytą 8,01 mln. Eur teisingumo.

Seimo patvirtinti asignavimai neatspindi visos valstybės biudžeto išlaidų apimtį

66. Pažymėtina, kad 2025 m.⁶⁶ valstybės vardu pasiskolinti 1 127,8 mln. Eur (palyginimui: 2024 m. 598,6 mln. Eur, 2023 m. 982,6 mln. Eur, 2022 m. 1 343,3 mln. Eur) skirti išlaidoms, kurios Biudžeto įstatymu⁶⁷ neįtrauktos į patvirtintus asignavimus.

FM komentaras

Atkreipiame dėmesį, kad Biudžeto sandaros įstatymo 28 straipsnio 3 dalis aiškiai nustato, jog tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme numatytiems tikslams valstybės vardu pasiskolintos lėšos einamaisiais biudžetiniais metais gali būti naudojamos viršijant Seimo patvirtintą einamųjų metų bendrą asignavimų sumą. Ši nuostata suteikia galimybę lanksčiai reaguoti į finansavimo poreikius, atsirandančius dėl objektyvių aplinkybių, kurių biudžeto rengimo metu nebuvo galima tiksliai suplanuoti ar numatyti. Patvirtindamas biudžeto įstatymą, kuriame numatyta galimybė naudoti pasiskolintas lėšas, Seimas suteikia Vyriausybei teisę veikti šios įstatyme nustatytos išimties ribose, o pasiskolintų lėšų naudojimas viršijant asignavimus yra nukreiptas į įstatymu patvirtintus tikslus. Be to, tvirtindamas konkrečių metų biudžeto patvirtinimo įstatymą, Seimas iš anksto nustato ir skolinimosi limitą.

Valstybės biudžeto sudarymo ir vykdymo reguliavimas palieka⁶⁸ galimybę perskirstyti Seimo patvirtintus asignavimus bei valstybės vardu skolintis ir pasiskolintus pinigus naudoti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai viršijant Seimo patvirtintą bendrą šiuo įstatymu patvirtintą asignavimų sumą. Ši praktika keistina siekiant užtikrinti, kad valstybės biudžetas,

⁶⁵ 19-asis VSAFAS, 8, 9 p.

⁶⁶ Skirta krašto apsaugos reikmėms finansuoti bei karinio mobilumo ir dvigubos paskirties (karinėms ir civilinėms reikmėms) transporto, karinei ir civilinei infrastruktūrai, reikalingai priimančiosios šalies paramai užtikrinti, sukurti ir plėtoti, taip pat išlaidoms, susijusioms su pagalbos teikimu Ukrainos gyventojams ir dalyvavimu ES ir tarptautinėse pagalbos Ukrainai iniciatyvose, apmokėti ir kitiems tikslams įgyvendinti.

⁶⁷ Lietuvos Respublikos 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymas, 3 priedas.

⁶⁸ Biudžeto sandaros įstatymas, 28 str. 3 d.

kaip visuma ir tam tikros jo pozicijos, kiek jos patvirtinamos Seimo, būtų ir keičiamos ar peržiūrimos Seimo, ir nebūtų kitų įgaliojimų tai padaryti⁶⁹.

3. PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJA VIEŠAJAME SEKTORIJE TURI BŪTI GRINDŽIAMA RIZIKOS VERTINIMU IR PROPORCINGOMIS PRIEMONĖMIS

67. Atlikdami 2024 metų valstybės ataskaitų rinkinio finansinį auditą⁷⁰, konstatavome, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, vykdančią valstybės išdo funkciją finansinių paslaugų teikimo srityje (banko sąskaitų valdymas, mokėjimo operacijų vykdymas ir kt.), yra svarbus, tačiau iki galo neišspręstas klausimas.
68. FM, atlikusi rizikos vertinimą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (PPTF) srityje, nustatė didelės rizikos grėsmių ir suplanavo įgyvendinti šių rizikų mažinimo priemones, tačiau, susidūrusi su teisinio reglamentavimo įstatymo lygmeniu stoka, ne visas reikalingas priemones įgyvendino ir jas vykdo⁷¹. Nors FM informavo⁷², kad „pagal planuojamos veiklos pobūdį ir mastą rizika yra žema“, vis dėlto ji yra, o iš pateikto vertinimo matome, kad kai kuriose srityse nurodyta didelė rizika. Taip pat minėtoje rizikos vertinimo ataskaitoje rašoma, kad „gali atsirasti papildomų rizikos veiksnių, galinčių daryti įtaką pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos didėjimui: korupciniai ryšiai (viešojoje erdvėje pasirodžiusi informacija apie galimus korupcinius veiksmus viešuosiuose pirkimuose); kliento vykdomos įtartinų operacijų“, o tai ypač aktualu teikiant finansines paslaugas viešojo sektoriaus subjektams.
69. Diskusijoje su atsakingų institucijų – VRM, FNTT, LB – specialistais⁷³ sutarta, kad VSS įpareigojimas taikyti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones, kaip numatyta Finansų įstaigų įstatyme, nėra tikslas savaime, tačiau būtina įvertinti šio sektoriaus rizikas ir, remiantis vertinimo rezultatais, nustatyti proporcingas ir veiksmingas rizikos mažinimo priemones. Diskusijos metu buvo atkreiptas dėmesys, kad nacionalinis pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimas iki šiol neapėmė VSS⁷⁴.

⁶⁹ Konstitucinis Teismas 1999-07-09 nutarimu Nr.18/98 yra konstatavęs, kad „įstatymas gali būti keičiamas tik įstatymu“; „Konstitucijoje įstatymų leidybos delegavimas nenumatytas“; „pagal Konstituciją Vyriausybei <...> nesuteikiama galių pačiai pakeisti biudžetą“.

⁷⁰ 2025-05-15 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-2 „2024 metų valstybės ataskaitų rinkinio finansinio audito rezultatai“.

⁷¹ Pvz., nėra įdiegta transakcijų stebėjimo realiuoju laiku ir retrospektyviu būdu sistema, kurioje būtų scenarijai, skirti mokėjimams į aukštos rizikos šalis ar iš jų; sukčiavimo atvejams identifikuoti; identifikuoti neįprastą veiklą ir įtartinas operacijas, lyginant vykdomas transakcijas su numatoma kliento veikla. Įgyvendinamos priemonės, skirtos mažinti riziką, susijusią su tarptautinių sankcijų įgyvendinimo pažeidimais – realiojo laiko režimu tikrinami mokėjimai pagal oficialius ES, Jungtinių Tautų ir Jungtinių Amerikos Valstijų Išdo departamento Užsienio lėšų kontrolės biuro sankcijų sąrašus. Taip pat vykdomas klientų (juridinių asmenų), atliekančių pinigines operacijas ir sandorius, jų atstovų bei naudos gavėjų tapatybės tikrinimas tarptautinių sankcijų sąrašuose.

⁷² Finansų ministerijos 2025-02-04 raštas Nr. 6K-25/607 „Dėl valstybės išdo konsoliduoto sąskaitų valdymo sistemos (VIKSA)“.

⁷³ Finansų ministerijos 2025-02-04 raštas Nr. 6K-25/607 „Dėl valstybės išdo konsoliduoto sąskaitų valdymo sistemos (VIKSA)“.

⁷⁴ 2026-03-26 diskusija dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių taikymo viešojo sektoriaus subjektuose, įskaitant valstybės išdo ir Pensijų anuitetų fondo veiklos atvejus.

⁷⁵ Nacionalinis pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimas – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Neįvertinus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos viešajame sektoriuje ir nenustačius proporcingų jos mažinimo priemonių, viešojo sektoriaus finansinės operacijos gali būti panaudotos neteisėtai veiklai. Rizika gali pasireikšti viešųjų pirkimų, sutarčių vykdymo, subsidijų, kompensacijų, paramos, ypač ES paramos (šioje srityje rizika ypač didelė, siekiant neteisėtai pasinaudoti lėšomis) ar kitų išmokų administravimo srityse, kai lėšos pervedamos subjektams, kurių tikrieji naudos gavėjai, ryšiai su politiškai pažeidžiamais asmenimis, veiklos pobūdis ar sandorių ekonominis pagrįstumas nėra pakankamai įvertinti. Tokiais atvejais gali būti sudaromos prielaidos apmokėti fiktyvias ar nepagrįstas paslaugas, į teisėtą lėšų apyvartą įtraukti nusikalstamos kilmės lėšas arba viešuosius išteklius panaudoti korupcinėms ar kitoms neteisėtoms schemoms. ES pinigų plovimo prevencijos reglamentas⁷⁵ didesnės rizikos veiksniams priskiria ne tik išmokas, bet ir pinigų bei kito turto gavimą. Pavyzdžiui, pagal reglamentą rizikingi ir tirtini investicijų į Vyriausybės obligacijas, korporacinius subjektus atvejai, dovanojamas turtas ar labdara, kuria prisidedama prie viešųjų gėrybių ir mokami įnašai į valstybės biudžetą. Tai aktualu, pavyzdžiui, pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, tarp kurių yra ir viešojo sektoriaus subjektų.

70. Siekdami užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui viešajame sektoriuje, VRM rekomendavome įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką viešajame sektoriuje ir pagal tai teisės aktuose nustatyti prevenciją reglamentuojančių reikalavimų viešojo sektoriaus subjektuose įgyvendinimą. VRM atsisakė įgyvendinti teiktą rekomendaciją⁷⁶, nurodydama: „iš esmės pritardami Valstybės kontrolės nuomonei, kad rizikos mažinimo priemonės turi būti nustatytos įvertinus rizikas ir remiantis vertinimo rezultatais, taip pat informuojame, kad <...> kompetentinga institucija vertinti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikas finansų sektoriuje yra Lietuvos bankas“.
71. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos bankas vertina rizikas ir vykdo priežiūrą tik savo kompetencijos srityje, tai yra finansų sektoriuje. Tuo tarpu pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika kyla ne vien vykdant konkrečias finansines operacijas ir ne iš teisinės formos ar pavadinimo – lemiamas kriterijus yra vykdoma funkcija ar veikla. VRM pateikia nuomonę: „tik ta aplinkybė, kad valstybės išdas arba kita viešojo sektoriaus įstaiga (ar jos darbuotojai) teikia paslaugas, kurios pagal turinį formaliai atitinka vieno iš įpareigotųjų subjektų teikiamas paslaugas, neturėtų būti vertinama kaip pakankamas pagrindas sprendžiant dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo priemonių taikymo visame viešajame sektoriuje tikslingumo“.
72. Visgi, FM informavo, kad yra rengiamas Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 pakeitimo projektas, kuriuo būtų nustatomas finansų ministro įgaliojimas reglamentuoti Finansų ministerijos PPTF prevencijos priemonės. Rengiamame įstatymo pakeitimo projekte įtvirtinamos kliento identifikavimo procedūros, mokėjimo operacijų stebėseną PPTF prevencijos tikslais, įtartinų operacijų sustabdymas, dokumentų pareikalavimas, vadovo ir naudos gavėjo tapatybės pakartotinis tikrinimas bei informacijos perdavimas FNTT pagal Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 16 straipsnį *mutatis mutandis*.
73. Diskusijoje šalys pabrėžė, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika viešajame sektoriuje iki šiol nevertinta. Todėl pirmiausia būtina nustatyti, kokios rizikos egzistuoja,

⁷⁵ Reglamentas (ES) 2024/1624.

⁷⁶ Vidaus reikalų ministerijos 2026-04-23 raštas Nr. 1D-1579 „Dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių taikymo viešajame sektoriuje“.

kokios jų priežastys ir kokiose srityse jos gali kilti. Tik po tokio vertinimo galima nustatyti proporcingas PPTF prevencijos priemones, kurios nesukurtų nepagrįstos administracinės naštos VSS ir jų veiklos priežiūrą vykdančioms institucijoms.

74. Pagal Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 3 str., už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos politikos formavimą atsakinga Vyriausybė, o teisės aktų projektus šioje srityje rengia VRM. VRM skelbė⁷⁷, kad 2025-06-25 Seimas priėmė VRM parengtą įstatymų paketą, kuriuo sustiprinta pinigų plovimo prevencijos sistema. Be to, sušvelninti reikalavimai žemos pinigų plovimo rizikos subjektams ir pereita nuo detaliomis taisyklėmis grindžiamo reguliavimo prie ūkio subjekto atliekamo rizikos vertinimo pagal nustatytus kriterijus, o toks reguliavimas prisideda prie Lietuvos ekonominio konkurencingumo ES didinimo. Vadinasi, ir VRM turėtų įgyvendinti Valstybės kontrolės teiktą rekomendaciją – suplanuoti jos įgyvendinimo priemones ir atsakingus asmenis.
75. Pagrindinė PPTF prevencijos našta tenka kredito ir finansų įstaigoms ir ne finansų sektoriaus įpareigotiesiems subjektams (pvz., auditoriams, nekilnojamojo turto agentams, notarams), tačiau ir viešojo sektoriaus subjektų vaidmuo yra ne mažiau svarbus, nes jie valdo valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimus, o subjektų veiklai reikšmingą įtaką gali daryti politikoje dalyvaujantys asmenys. Todėl valstybės sektoriui taip pat reikėtų įsivertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas, o atlikus vertinimą – nustatyti prevencijos priemonių sistemą. Tai prisidėtų prie valstybės finansų sistemos skaidrumo, mažintų korupcijos riziką ir padėtų apsaugoti viešuosius išteklius nuo nusikalstamo poveikio.

⁷⁷ <https://vrm.lrv.lt/lt/naujienos/2025-metu-svarbiausiu-vidaus-reikalu-ministerijos-darbu-apzvalga-PwTL/>.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis:

- 1–2) pagrįstas ir skaidrus valstybės pinigų, skiriamų Lietuvos šaulių sąjungai, naudojimas;
- 3–4) pagrįstas ir skaidrus valstybės išteklių sveikatos apsaugos srityje naudojimas;
- 5) patikimi mineralinių išteklių duomenys Lietuvos geologijos tarnyboje;
- 6–13) sukurta ir veikianti IT bendrosios kontrolės aplinka Nacionalinėje žemės tarnyboje;

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
1-asis pagrindinis audito rezultatas Nepakankamos kontrolės procedūros, užtikrinančios Lietuvos šaulių sąjungai skirtų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo skaidrumą.	Vidutinės svarbos 1. Sustiprinti Lietuvos šaulių sąjungai skiriamų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo kontrolę, nustatant aiškias jų planavimo, panaudojimo pagrįstumo vertinimo ir atsiskaitymo procedūras, kurios didintų skaidrumą ir įpareigotų sąjungą teikti duomenis tokiu detalumu ir periodiškumu, kuris leistų Krašto apsaugos ministerijai laiku atlikti jų teisėtumo ir ekonominio naudingumo vertinimą.	Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31
	1.1. Atlikti ministerijos ir sąjungos 2026 m. biudžeto lėšų naudojimo sutarties pakeitimus joje numatant papildomas kontrolės procedūras dėl sąjungos atliekamų avansinių mokėjimų, lėšų panaudojimo pagal paskirtį perskirstymo taip pat užtikrinti Krašto apsaugos ministerijos teisę į Lietuvos šaulių sąjungos įsigytų prekių / paslaugų / darbų įsigijimo faktų patikras, kai įsigijimai vykdomi už sąjungai skirtas valstybės biudžeto lėšas.	Krašto apsaugos ministerija	2026-06-30
	1.2. Atlikti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2023-09-04 įsakymo Nr. V-713 „Dėl Lietuvos šaulių sąjungos veiklos finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo patvirtinimo“ peržiūrą ir įvertinti poreikį atlikti pakeitimus dėl skiriamų valstybės biudžeto pinigų panaudojimo kontrolės, nustatant aiškias jų planavimo, panaudojimo pagrįstumo vertinimo ir atsiskaitymo procedūras.	Krašto apsaugos ministerija	2026-06-30
	1.3. Pateikti rekomendacijas Lietuvos šaulių sąjungos vadui dėl pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės procedūrų peržiūros, sąjungos veiklos strategijos susiejimo su jai	Krašto apsaugos ministerija	2026-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
	skiriamų valstybės biudžeto lėšų planavimu ir strateginiais tikslais, dėl poreikio stiprinti Lietuvos šaulių sąjungos veiklos procesų valdymą, darbo organizavimą ir pirkimų planavimą. Pateiktas rekomendacijas LŠS įgyvendins iki 2026-12-31 ir apie rezultatus informuos KAM.		
2-asis pagrindinis audito rezultatas Krašto apsaugos ministerija netikrina valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisingumo ir teisėtumo:	Vidutinės svarbos 2. Įvertinti visų 2025 m. Lietuvos šaulių sąjungai pavestų užduočių ir skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumo ir rezultatyvumo vertinimą, siekiant įsitikinti, kad lėšos panaudotos nustatytiems tikslams pasiekti, o įsigytas turtas ir paslaugos yra tinkamai naudojami sąjungos veikloje.	Krašto apsaugos ministerija	2026-06-30
✓ Lietuvos šaulių sąjungos 2025 m. ataskaitoje išlaidos pagal paskirtį pateiktos neteisingai. ✓ 2025 m. gruodžio mėn. atlikti 88 avansiniai mokėjimai, iš jų 49 – paskutinę metų dieną. Patikrinus 32 mokėjimus iš 88, visuose juose nustatyta trūkumų.	2.1. Pateikti rekomendacijas LŠS vadui dėl veiksmų plano 2025 m. nustatytiems trūkumams šalinti ir parengto plano suderinimo su KAM.	Krašto apsaugos ministerija	2026-06-30
	2.2. Atlikti Lietuvos šaulių sąjungai pateiktų 2025 m. patikslintų ataskaitų (biudžeto lėšų naudojimo sutarties priedų) pakartotinę valstybės biudžeto lėšų panaudojimo ir veiklos stebėsenos rodiklių kontrolę.	Krašto apsaugos ministerija	2026-06-30
3-asis pagrindinis audito rezultatas Nustatėme Greitosios medicinos pagalbos tarnybos teikiamų paslaugų teisinio reguliavimo ir paslaugų organizavimo trūkumų, negavome įrodymų dėl paslaugų kainų pagrįstumo ir objektyvumo. Šios aplinkybės neleido įsitikinti valstybės biudžeto asignavimais (7,8 mln. Eur) apmokėtų nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų ir iš Privalomojo sveikatos draudimo rezervo lėšų (kuris bus padengtas valstybės biudžeto asignavimais) tarnybai skirto finansavimo (6,2 mln. Eur) teisiniu ir ekonominiu pagrįstumu.	Vidutinės svarbos 3. Sistemškai įvertinti pacientų pavėžėjimo paslaugų organizavimo ir teikimo teisinį reguliavimą, įskaitant valstybės ir savivaldybių lygmens pavėžėjimo paslaugų apimčių nustatymą; realiomis sąnaudomis pagrįstos paslaugos (ir jos administravimo), apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, kainodaros nustatymą.	Sveikatos apsaugos ministerija	2027-12-31
	3.1. Sudaryti Tarpinstitucinę darbo grupę parengti pasiūlymams dėl galimų nespecializuoto pavėžėjimo paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų.	Sveikatos apsaugos ministerija	2026-12-31
	3.2. Parengti nespecializuotos pavėžėjimo paslaugos, apmokamos valstybės lėšomis, kainos nustatymo metodiką.	Sveikatos apsaugos ministerija	2027-03-31
	3.3. Parengti veiklos sąnaudų, susidarančių atliekant nespecializuotos pavėžėjimo paslaugos užsakymų administravimą, kompensavimo sumos apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašą.	Sveikatos apsaugos ministerija	2027-03-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
4-asis pagrindinis audito rezultatas Kraujo ir jo komponentų pardavimo bei apskaitos reglamentavimas neužtikrina vienodos ir pagrįstos praktikos: didžiausios leistinos kraujo ir jo komponentų pardavimo kainos neperžiūrėtos nuo 2009 m., nors sąnaudos reikšmingai keitėsi, įstaigos parduoda ir komponentus, kurių kainos nepatvirtintos, o sutarčių analizė parodė skirtingas pristatymo sąlygas, nevienodas tų pačių komponentų kainas ir ilgalaikes sutartis be kainų peržiūros mechanizmo. Be to, teisės aktuose nėra aiškiai įtvirtintų kainų nustatymo ir taikymo pagrindų.	Vidutinės svarbos 4. Siekiant užtikrinti skaidrią ir vienodais principais grindžiamą kraujo ir jo komponentų tiekimo sistemą, rekomenduojame: reglamentuoti kraujo ir jo komponentų pardavimo procesą ir kainodaros principus; įstatymu įtvirtinti kainų nustatymo ir taikymo pagrindus; užtikrinti periodinį didžiausių leistinių kainų peržiūrėjimą; nustatyti šių nuostatų laikymosi kontrolės mechanizmą.	Sveikatos apsaugos ministerija	2027-12-31
	4.1. Parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. V-1127 „Dėl Kraujo ir jo komponentų didžiausių leistinių kainų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimas, kuriame nustatyta, kad kraujo ir jo komponentų kainų peržiūra (keitimas) atliekama kiekvienų metų I ketvirtį, jeigu pagal vartotojų kainų indeksą (06 SVEIKATA) vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis viršija 5 (penkis) procentus. Atliekant kainos peržiūrą, vadovaujamosi Valstybės duomenų agentūros viešai Oficialiosios statistikos portale paskelbtais Rodiklių duomenų bazės duomenimis https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/ .	Sveikatos apsaugos ministerija	2026-09-30
	4.2. Pakeičiamas ir nauja redakcija išdėstomas nurodytu įsakymu patvirtintas Kraujo ir jo komponentų didžiausių leistinių kainų sąrašas.	Sveikatos apsaugos ministerija	2026-09-30
	4.3. Išnagrinėti ir įvertinti tikslingumą įstatymu įtvirtinti kainų nustatymo ir taikymo pagrindus (jeigu šio tikslo neįmanoma pasiekti kitomis priemonėmis).	Sveikatos apsaugos ministerija	2027-12-31
5-asis pagrindinis audito rezultatas Nustatytos mineralinių išteklių apskaitos klaidos rodo sisteminės apskaitos ir vidaus kontrolės problemas. Neteisingi yra ne tik 2025 m., bet ir ankstesnių trejų metų mineralinių išteklių duomenys. Tai reiškia, kad nebuvo sukurta ir netaikyta teisės aktų reikalavimus atitinkanti apskaitos ir kontrolės sistema, užtikrinanti, kad apskaitoje būtų naudojami teisingi ir išsamūs duomenys.	Vidutinės svarbos 5. Parengti ir įgyvendinti priemonių planą, kuriuo būtų sukurta ir taikoma teisės aktus atitinkanti mineralinių išteklių apskaitos ir vidaus kontrolės sistema.	Lietuvos geologijos tarnyba	2026-10-15
	5.1. Parengti Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus įsakymą „Dėl duomenų apie mineralinių išteklių kiekius pateikimo finansinėms ataskaitoms tvarkos aprašo“.	Lietuvos geologijos tarnyba	2026-10-15
	5.2. Parengti Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus įsakymą „Dėl mineralinių išteklių inventorizacijos tvarkos aprašo“.	Lietuvos geologijos tarnyba	2026-09-15

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
6-asis pagrindinis audito rezultatas IT veikla planuojama trumpuoju laikotarpiu (vieneriems metams) – IT uždaviniai įtraukti tik į tarnybos metinį veiklos planą. Ilgalaikiai (3–4 metų) IT strateginiai tikslai neapibrėžti. Nors IT skyriaus nuostatuose numatyta funkcija rengti IT vystymo strategiją, praktikoje ši funkcija nevykdoma. IT veiklos strateginio planavimo dokumentas neparengtas.	Vidutinės svarbos 6. Apibrėžti ilgalaikius IT strateginius tikslus ir jų įgyvendinimo priemones, užtikrinant jų integravimą į veiklos planavimo dokumentus bei nuoseklią įgyvendinimo stebėseną.	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-12-31
	6.1. Parengti ir patvirtinti IT plėtros planą, nustatant ilgalaikius IT strateginius tikslus bei jų įgyvendinimo priemones, atsakomybes, terminus ir stebėsenos rodiklius.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	6.2. Nustatyti periodinę IT plėtros plano įgyvendinimo stebėseną bei ataskaitų teikimą, vertinant suplanuotų priemonių įgyvendinimo pažangą ir strateginių tikslų pasiekimą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31
7-asis pagrindinis audito rezultatas IT kreipinių ir incidentų valdymas neformalizuotas – tarnyba neturi dokumentuotos IT kreipinių ir incidentų valdymo tvarkos, kuri apimtų klasifikavimo schemas, prioritetų nustatymo kriterijus ir valdymo procedūras.	Vidutinės svarbos 7. Nustatyti vidinę IT kreipinių ir incidentų valdymo tvarką, apimančią klasifikavimo schemas, prioritetų nustatymo kriterijus ir valdymo procedūras, bei užtikrinti, kad IT pagalbos sistemoje taikomi prioritetai atitiktų nustatytus kriterijus ir būtų naudojami sprendžiant incidentus atsižvelgiant į jų poveikį ir skubumą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-12-31
	7.1. Patvirtinti vidinę IT kreipinių ir incidentų valdymo tvarką, kurioje būtų nustatytos IT kreipinių ir incidentų klasifikavimo schemas, prioritetų nustatymo kriterijai ir valdymo procedūros.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	7.2. Nustatyti periodinę IT kreipinių ir incidentų valdymo stebėseną ir ataskaitų teikimą, vertinant, ar incidentai klasifikuojami ir sprendžiami laikantis nustatytų prioritetų nustatymo kriterijų, reagavimo terminų ir valdymo procedūrų.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31
8-asis pagrindinis audito rezultatas Tarnyboje nesuformuota aiški IT keitimų valdymo sistema.	Vidutinės svarbos 8. Įdiegti vidinę IT keitimų valdymo sistemą, apimančią keitimų inicijavimo, vertinimo, prioritetų nustatymo, tvirtinimo ir įgyvendinimo stebėsenos procedūras, nustatyti atsakomybes už keitimų vertinimą ir tvirtinimą, užtikrinant centralizuotą visų keitimų registravimą ir priežiūrą tarnybos lygmeniu.	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-04-30
	8.1. Parengti ir patvirtinti IT pokyčių valdymo tvarką, kurioje būtų nustatytos pokyčių inicijavimo, vertinimo, prioritetų nustatymo, tvirtinimo, įgyvendinimo ir stebėsenos procedūros bei atsakomybės už pokyčių vertinimą ir tvirtinimą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
	8.2. Įdiegti centralizuotą IT paslaugų užsakymų ir pokyčių registravimo bei priežiūros sistemą, užtikrinančią visų IT pokyčių registravimą, jų būsenų stebėseną ir kontrolę Tarnybos lygmeniu.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-04-30
9-asis pagrindinis audito rezultatas Neužtikrinamas ŽAIS dokumentacijos aktualumas ir testavimo procesų formalizavimas.	Vidutinės svarbos 9. Užtikrinti, kad būtų įdiegta ir nuosekliai taikoma sistemos dokumentavimo bei testavimo valdymo praktika organizacijos lygmeniu.	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-06-30
	9.1. Atnaujinti ŽAIS techninę specifikaciją	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-06-30
	9.2. Parengti ir patvirtinti informacinių sistemų kūrimo, modifikavimo, dokumentavimo ir testavimo valdymo tvarką, nustatančią projektavimo dokumentų rengimo, derinimo, tvirtinimo ir atnaujinimo reikalavimus.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-06-30
	9.3. Nustatyti reikalavimą, kad reikšmingiems informacinių sistemų kūrimo ir modifikavimo darbams būtų rengiami detalūs projektavimo dokumentai ir jų pakeitimai būtų svarstomi bei protokoluojami atsakingo valdymo organo ar vadovybės lygmeniu.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-06-30
10-asis pagrindinis audito rezultatas Visų tarnybos valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų prieigos valdymo tvarka nėra nustatyta ir neatitinka teisės aktų reikalavimų.	Vidutinės svarbos 10. Užtikrinti, kad visoms tarnybos valdomoms ir tvarkomoms informacinėms sistemoms būtų nustatytos ir taikomos bendros aktualius reikalavimus atitinkančios administravimo taisyklės.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31
	10.1. Parengti ir patvirtinti Tarnybos kibernetinio saugumo politiką pagal galiojančius nacionalinius kibernetinio saugumo reikalavimus, nustatant naudotojų ir administratorių prieigų suteikimo, keitimo, panaikinimo ir periodinės peržiūros tvarką ir peržiūros periodiškumą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	10.2. Parengti ir patvirtinti Tarnybos žurnalinių įrašų kaupimo ir tvarkymo tvarką.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	10.3. Nustatyti visų Tarnybos valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų atsakingus administratorius.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-06-30
11-asis pagrindinis audito rezultatas Kibernetinio saugumo (informacijos saugos) atitikties vertinimai neatliekami	Vidutinės svarbos 11. Paskirti asmenį (kibernetinio saugumo pareigūną), atsakingą už informacinių sistemų kibernetinio saugumo atitikties vertinimų planavimą, organizavimą ir rezultatų stebėseną, bei užtikrinti, kad visų valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
Vyriausybės 2018-08-13 nutarimu Nr. 818 patvirtintame Kibernetinio saugumo reikalavimų apraše nustatyto periodiškumu (ne rečiau kaip kartą per metus).	vertinimai būtų atliekami ne rečiau kaip kartą per metus ir stebimas nustatytų trūkumų šalinimas.		
	11.1. Nustatyti Tarnybos tinklų ir informacinių sistemų rizikos ir kibernetinio saugumo atitikties vertinimo ir valdymo tvarką.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	11.2. Paskirti kibernetinio saugumo vadovą, atsakingą už kibernetinio saugumo atitikties ir rizikos vertinimų organizavimą ir atlikimą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-06-30
	11.3. Atlikti Tarnybos valdomų ir tvarkomų informacinių sistemų rizikos ir kibernetinio saugumo atitikties vertinimus kartą per metus. (Pagal TIS2 direktyvos reikalavimus.)	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31
12-asis pagrindinis audito rezultatas Nėra veiklos tęstinumo valdymo plano, apimančio visas valdomas ir tvarkomas IS, todėl neužtikrinamas tinkamas pasirengimas efektyviai reaguoti į IT sutrikimus. Patvirtintas tik Dokumentų valdymo informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas, o ŽAIS toks planas neparengtas. Įvykus incidentui, nėra nustatytų šios sistemos atkūrimo procedūrų ir atsakomybių, maksimalių leistinų neveikimo laikotarpių, todėl sistemos veiklos atkūrimas gali būti neveiksmingas ar uždelstas.	Vidutinės svarbos 12. Užtikrinti, kad būtų parengtas ir organizacijos lygmeniu taikomas veiklos tęstinumo valdymo planas, apimantis visas valdomas ir tvarkomas informacines sistemas, nustatant atsakingus asmenis ir jų funkcijas, detalias atkūrimo procedūras pagal skirtingus incidentų scenarijus, maksimalius leistinus neveikimo laikotarpius ir plano veiksmingumo išbandymo reikalavimus.	Nacionalinė žemės tarnyba	2028-12-31
	12.1. Parengti ir patvirtinti Tarnybos tinklų ir informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planą.	Nacionalinė žemės tarnyba	2026-12-31
	12.2. Atlikti Tarnybos tinklų ir informacinių sistemų veiklos tęstinumo plano ir atsarginių kopijų išbandymus, kartą per metus (pagal TIS2 direktyvos reikalavimus).	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31
13-asis pagrindinis audito rezultatas Nevykdoma sisteminė IT kontrolės stebėseną. Tarnyboje nėra atskiros vidaus audito funkcijos IT srityje ir neatliekami periodiniai IT auditai. Po 2022 m. atliktų saugos atitikties vertinimų korekciniai veiksmai nebuvo sistemingai planuojami ir	Vidutinės svarbos 13. Įdiegti IT kontrolės stebėsenos ir vertinimo sistemą, apimančią periodinių IT auditų ar įsivertinimų atlikimą, korekcinį veiksmų planavimą ir įgyvendinimo stebėseną, sudarant prielaidas vadovybei gauti patikimą informaciją apie IT kontrolės priemonių veikimo efektyvumą. 13.1. Nustatyti periodinės IT procesų ir kontrolės priemonių savęs vertinimo tvarką, įpareigojant IT procesų savininkus dokumentuoti vertinimo rezultatus ir teikti juos vadovybei.	Nacionalinė žemės tarnyba Nacionalinė žemės tarnyba	2028-12-31 2027-04-30

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
dokumentuojami. IT kontrolės stebėseną apsiriboja bendro pobūdžio ketvirtinėmis veiklos rizikos ataskaitomis, kurios neapima IT kontrolės priemonių efektyvumo vertinimo. Neįdiegta IT procesų įsivertinimo programa.	13.2. Nustatyti IT kontrolės priemonių stebėsenos ir atsiskaitymo vadovybei mechanizmą, užtikrinantį, kad informacija apie nustatytus kontrolės trūkumus, jų priežastis ir įgyvendinamus korekcinis veiksmus būtų periodiškai vertinama vadovybės lygmeniu.	Nacionalinė žemės tarnyba	2027-12-31

* Atsižvelgiant į rekomendacijos pobūdį, pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės nebus nustatomi.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė subjektai, kuriems teiktos rekomendacijos.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės gali būti tikslinamos ar keičiamos Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių sąrašas pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse www.valstybeskontrolė.lt.

2 lentelė. Rekomendacija, kurią subjektas atsisako įgyvendinti

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija ir jos svarba	Subjekto argumentai dėl rekomendacijos įgyvendinimo	Valstybės kontrolės motyvai dėl rekomendacijos įgyvendinimo
-------------------------------	-----------------------------	---	---

Vidaus reikalų ministerija

14-asis pagrindinis audito rezultatas ir laukiamas audito poveikis

Suprasdami, kad pagrindinė PPTF prevencijos našta tenka kredito ir finansų įstaigoms ir ne finansų sektoriaus įpareigotiesiems subjektams (kaip pvz. auditoriams, nekilnojamojo turto agentams, notarams), tačiau ir viešojo sektoriaus subjektų vaidmuo yra ne mažiau svarbus, nes jie valdo valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimus, o subjektų veiklai reikšmingą įtaką gali daryti politikoje dalyvaujantys asmenys. Todėl valstybės sektoriui taip pat reikėtų įsivertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas, o atlikus vertinimą – nustatyti prevencijos priemonių sistemą. Rekomendacijos įgyvendinimas prisidėtų prie valstybės

Vidutinės svarbos

Siekdami užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui viešajame sektoriuje, rekomenduojame įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką viešajame sektoriuje ir pagal tai teisės aktuose nustatyti prevenciją reglamentuojančių reikalavimų viešojo sektoriaus subjektuose įgyvendinimą.

Vidaus reikalų ministerija nurodė, kad „iš esmės pritardami Valstybės kontrolės nuomonei, kad rizikos mažinimo priemonės turi būti nustatytos įvertinus rizikas ir remiantis vertinimo rezultatais, taip pat informuojame, kad <...> kompetentinga institucija vertinti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikas finansų sektoriuje yra Lietuvos bankas“.

Pagal Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 3 str., už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos politikos formavimą atsakinga Vyriausybė, o teisės aktų projektus šioje srityje rengia Vidaus reikalų ministerija. Ministerija skelbė, kad 2025-06-25 Seimas priėmė jos parengtą įstatymų paketą, kuriuo sustiprinta pinigų plovimo prevencijos sistema. Be to, sušvelninti reikalavimai žemos pinigų plovimo rizikos subjektams ir pereita nuo detaliomis taisyklėmis grindžiamo reguliavimo prie ūkio subjekto atliekamo rizikos vertinimo pagal nustatytus kriterijus, o toks reguliavimas prisideda prie Lietuvos ekonominio konkurencingumo ES didinimo. Vadinas, ir Valstybės kontrolės teiktą rekomendaciją – suplanuoti jos įgyvendinimui

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija ir jos svarba	Subjekto argumentai dėl rekomendacijos įgyvendinimo	Valstybės kontrolės motyvai dėl rekomendacijos įgyvendinimo
finansų sistemos skaidrumo, mažintų korupcijos riziką ir padėtų apsaugoti viešuosius išteklius nuo nusikalstamo poveikio.			priemonės ir atsakingus asmenis – turėtų Vidaus reikalų ministerija.

Valstybės kontrolierė

Irena Segalovičienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2025 metų valstybės ataskaitų
rinkinio finansinio audito rezultatai“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

AM – Aplinkos ministerija

CPV IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema

ESSC – Ekstremalių sveikatai situacijų centras

FAR – finansinių ataskaitų rinkinys

FBA – finansinės būklės ataskaita

FM – Finansų ministerija

FNTT – Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba

GMPT – Greitosios medicinos pagalbos tarnyba

IS – informacinės sistemos

IVA – Infrastruktūros valdymo agentūra

IT – informacinės technologijos

KAM – Krašto apsaugos ministerija

LB – Lietuvos bankas

LGT – Lietuvos geologijos tarnyba

LŠS – Lietuvos šaulių sąjunga

NŽT – Nacionalinė žemės tarnyba

PSDF – Privalomojo sveikatos draudimo fondas

PPTF – pinigų plovimas ir teroristų finansavimas

PVM – Pridėtinės vertės mokestis

SAM – Sveikatos apsaugos ministerija

URM – Užsienio reikalų ministerija

VBAMS – Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistema

VBVAR – metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

VFAR – metinių finansinių ataskaitų rinkinys

VLK – Valstybinė ligonių kasa

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija

VSAKIS – viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinė sistema

VSS – viešojo sektoriaus subjektas

VRA – veiklos rezultatų ataskaita

VRM – Vidaus reikalų ministerija

SVIS – strateginio valdymo informacinė sistema

ŽAIS – Žemės administravimo informacinė sistema

Audito apimtis ir metodai

Audituojamas 2025 metų valstybės ataskaitų rinkinys.

- ✓ 2025 metų valstybės finansinių ataskaitų rinkinį, į kurį konsoliduoti 487 valstybės VSS duomenys, sudaro:
 - finansinės būklės ataskaita,
 - veiklos rezultatų ataskaita,
 - pinigų srautų ataskaita,
 - grynojo turto pokyčių ataskaita,
 - aiškinamasis raštas.

Detalus konsoliduojamų VSS sąrašas nurodytas finansų ministro įsakymu tvirtinamoje konsolidavimo schemoje⁷⁸.

- ✓ 2025 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudaro aiškinamasis raštas ir šios ataskaitos:
 - valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo,
 - valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo,
 - valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal valstybės funkcijas),
 - valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją),
 - Vyriausybės rezervo panaudojimo,
 - biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą ir kitų lėšų, įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti, panaudojimo,
 - valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų ir kitų lėšų, skirtų savivaldybių biudžetams, panaudojimo,
 - valstybės investicijų programos vykdymo,
 - valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo pagal programas, uždavinius, priemones,
 - Vyriausybės skolinimosi, garantijų ir skolos struktūros limitų.
- ✓ 2025 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami 405 subjektų, 2025 metais gavusių valstybės biudžeto asignavimus, duomenys: asignavimų valdytojų, kitų valstybės biudžetinių įstaigų ir kitų valstybės biudžeto asignavimus gaunančių subjektų. Šiame rinkinyje taip pat pateikiami trijų valstybės pajamų administratorių – valstybės išdo, Muitinės departamento ir Valstybinės mokesčių inspekcijos – duomenys apie per 2025 metus surinktas pajamas.

⁷⁸ 2025-12-30 įsakymas Nr. 1K-327 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2025 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2025 metų ataskaitų rinkinį“.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ kiekybinis reikšmingumas metinių finansinių ataskaitų rinkinyje – 473,85 mln. Eur, biudžeto vykdymo rinkinyje – 230,96 mln. Eur.

Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ dėl pavėluotai pateiktų metinės inventORIZACIJOS įsakymų ir inventORIZACIJOS grafikų auditoriai neturėjo galimybės tinkamai suplanuoti ir laiku atlikti vienos svarbiausių audito procedūrų – inventORIZACIJOS proceso stebėjimo – Lietuvos kalėjimų tarnyboje. Tai laikytina audito apimties apribojimu.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁷⁹, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)⁸⁰;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai
2025 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:
turto ir atitinkamai įsipareigojimų, finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies: iš viso 2025 m. pradžioje – 45 406,09 mln. Eur, 2025 m. pabaigoje – 47 385,29 mln. Eur.
2025 m. gautos pagrindinės veiklos pajamos ir patirtos pagrindinės veiklos sąnaudos:
pajamos – 19 793,05 mln. Eur, sąnaudos – 22 050,4 mln. Eur.
2025 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:
gautos įplaukos – 18 014,6 mln. Eur; patirtos išlaidos – 23 095,61 mln. Eur.
Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2025 metų ataskaitų rinkinių duomenų
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:
– ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai, infrastruktūros statiniai, kultūros ir kitos vertybės), – mineraliniai ištekliai, – biologinis turtas, – pinigai ir pinigų ekvivalentai, – finansavimo sumos iš kitų šaltinių, – rezervai, – paprastojo remonto ir eksploatavimo sąnaudos gynybos segmente, – nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos ekonomikos segmente, – transporto sąnaudos sveikatos segmente, – materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos, – materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos,

⁷⁹ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2026-05-04).

⁸⁰ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2026-05-04).

Audito apimtis ir metodai

- kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos,
- kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams,
- Pervedamos ES, kitos tarptautinės finansinės paramos, bendrojo finansavimo lėšos ir kitos bendrai finansuojamiems iš ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų projektams įgyvendinti skirtos valstybės biudžeto lėšos.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Turto ir įsipareigojimų inventorizacija komponentuose, sudarančiuose ne mažiau kaip 30 proc. 2025 m. VFAR reikšmingos apskaitos srities.
- 2024 m. audito metu komponentuose, sudarančiuose ne mažiau kaip 50 proc. VFAR reikšmingos apskaitos srities, atlikome vidaus kontrolės testavimą – vertinome subjektų sukurtas ir taikomas kontrolės procedūras atitinkamose apskaitos srityse. 2025 m. audito metu, planuodami ir atlikdami audito procedūras, rėmėmės praėjusio audito metu gautais vidaus kontrolės testavimo rezultatais.
- Vertindami vidaus kontrolės sistemos veikimą konsolidavimo procese, tikrinome, ar finansinių ataskaitų rinkinį VSAKIS patvirtino tam paskirtas atsakingas asmuo ir ar jį pasirašė teisę pasirašyti turintis asmuo. Ši kontrolė svarbi siekiant įsitikinti, kad rinkinio parengimo ir tvirtinimo veiksmai buvo atlikti laikantis Konsolidavimo tvarkos apraše nustatyto atsakingų asmenų paskyrimo ir tvirtinimo modelio bei Konsolidavimo metodikoje nustatytos duomenų teikimo ir tvirtinimo tvarkos.
- Taip pat analizavome atrinktų IT procesų valdymo atitiktį teisės aktų reikalavimams, COBIT5 IT valdymo metodikoje, ISO standartuose ir ITIL praktikos vadovuose pateiktoms gerosios praktikos rekomendacijoms.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Turto srityje atrankos būdu įvertintas inventorizacijos atlikimo tinkamumas. Taip pat įvertintas turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Įsipareigojimų srityje atrankos būdu įvertintas turto inventorizacijos atlikimo tinkamumas. Taip pat atrankos būdu įvertintas įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Pajamų srityje atrankos būdu įvertintas pajamų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Sąnaudų srityje atrankos būdu įvertintas sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimas ir registravimas (laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis; atvaizdavimas tinkamuose ataskaitų straipsniuose).

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas, apskaitinių vertinimų ir susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
 - bendras (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, taip pat tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
 - bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, taip pat tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.
-

Dėl nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugos vertinimo

1. Ne visa 2025 metų asignavimų suma panaudota tų metų paslaugoms apmokėti

Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) su Greitosios medicinos pagalbos tarnyba (GMPT) 2025-02-11 pasirašė sutartį Nr. S-4/SU-13 „Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų valstybės lygmens nespecializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų teikimo užtikrinimui“. Sutartimi nustatytos vykdytojo teikiamų nuo 2025-01-01 iki 2025-12-31 valstybės lygmens nespecializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų, apibrėžtų Sveikatos sistemos įstatymo 2 str. 8(1) p., kurių organizavimo ir teikimo tvarka patvirtinta Vyriausybės 2022-11-30 nutarimu Nr. 1196 „Dėl Pacientų pavėžėjimo paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Pavėžėjimo paslaugų aprašas), finansavimo tvarka ir sąlygos.

2025 m. GMPT apmokėta 7 761,77 tūkst. Eur, iš jų 1 981,26 tūkst. Eur – už 2024 m. suteiktas paslaugas. Sutartyje nenumatyta galimybė valstybės biudžeto lėšomis apmokėti ankstesnių laikotarpių paslaugas. Pagal sutarties 5.1 p., vykdytojas įsipareigoja skirtas lėšas naudoti pagal tikslinę paskirtį, t. y. finansuoti 2025 m. laikotarpiu teikiamas paslaugas. Todėl 2025 m. asignavimų panaudojimas apmokant 2024 m. suteiktas paslaugas neatitinka sutartyje nustatyto finansavimo laikotarpio ir lėšų naudojimo paskirties.

Sutarties 5.3 ir 5.4 p. nustatyta pareiga apie nepanaudotas lėšas informuoti ir jas grąžinti, o tai patvirtina, kad nepanaudotos lėšos negali būti naudojamos kitų laikotarpių išlaidoms dengti. Siekiant apmokėti ankstesnių laikotarpių įsipareigojimus, sutartyje turėjo būti numatyta galimybė einamųjų metų asignavimais apmokėti ankstesniais laikotarpiais prisiimtus, bet neapmokėtus įsipareigojimus.

2. Paslaugų apimtis be teisinio pagrindo – ribota

Nespecializuotų pavėžėjimo paslaugų teisinis reguliavimas audituojamuoju 2025 m. laikotarpiu nebuvo keistas, tačiau pagal ministerijos pateiktą informaciją beveik pusę metų (2025-05-30–2025-11-01) didžioji dalis teisės aktuose numatytų paslaugų nebuvo teikiama – iš Pavėžėjimo paslaugų apraše numatytų 8 paslaugų rūšių minėtu laikotarpiu buvo teikiamos tik 2. Informacija apie paslaugų ribojimą buvo skelbiama tik viešojoje erdvėje (pvz., žiniasklaidoje – Keičiama pacientų pavėžėjimo tvarka: greitoji veš tik išskirtiniais atvejais; SAM: pavėžėjimo paslauga galės naudotis daugiau pacientų – Delfi sveikata), tačiau nebuvo priimti atitinkami teisės aktų pakeitimai ar sprendimai, kurie pagrįstų tokį ribojimą.

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

Kadangi sprendimai buvo laikino pobūdžio ir taikyti tik pereinamuoju laikotarpiu, poreikio inicijuoti teisės aktų pakeitimus nebuvo nustatyta.

Pagal Pavėžėjimo paslaugų aprašo 11 p., už valstybės lygmens pacientų pavėžėjimo paslaugos teikimo organizavimą atsakinga SAM ar jos įgaliota įstaiga. Todėl faktiškai

apribojus paslaugų apimtį nesant teisinio pagrindo, GMPT nesilaikė Sveikatos sistemos įstatymo 51(1) str. ir Pavėžėjimo paslaugų aprašo 3 p. nuostatų.

3. Greitosios medicinos pagalbos tarnybos taikomi paslaugų įkainiai – be teisinio ir ekonominio pagrindimo

a) Įkainis, kai nespacializuotas pavėžėjimo paslaugas teikia pati GMPT

Sveikatos apsaugos ministras 2024-06-28 įsakymu Nr. V-690 patvirtinto Greitosios medicinos pagalbos tarnybos ar jos pasitelktų subjektų teikiamų valstybės lygmens nespacializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų apmokėjimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašą (Apmokėjimo aprašas). Jo 10–12 p. nustatyta, kad GMPT valstybės lygmens nespacializuotoms pacientų pavėžėjimo paslaugoms teikti gali pasitelkti subjektus, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis ar teisės aktų nuostatas atitinkančiomis jungtinės veiklos sutartimis jose nustatytomis sąlygomis, taip pat gali teikti paslaugas savo ištekliais.

Apmokėjimo aprašo 12 p. nustato, kad tais atvejais, kai valstybės lygmens nespacializuotą pacientų pavėžėjimo paslaugą teikia pati GMPT, šios paslaugos įkainis *atitinka* Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų asmens sveikatos priežiūros įstaigose, kainyno Nr. 11-96-2, patvirtinto sveikatos apsaugos ministro 1996-03-26 įsakymu Nr. 178 (kainynas), 1 p. nustatytą įkainį – „pradinio gyvybės palaikymo greitosios medicinos brigados budėjimas (su transportu, 1 valanda) – 75,14 Eur“. Pažymėtina, kad nėra aišku, ar į šį įkainį įtraukiamos su paslaugos organizavimu susijusios sąnaudos (ekonominė logika sakytų, kad paslaugos kaina tokias sąnaudas turėtų apimti).

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

Kaina nustatyta detaliai apskaičiuojant paslaugos išlaidas pagal išlaidų straipsnius / parengtą technologinį aprašymą, kuriame nurodyta: paslaugos struktūra (sudėtinės paslaugos dalys); pagrindinių darbuotojų profesijos, kvalifikacijos, jų skaičius ir vidutiniai mėnesiniai atlyginimai; paslaugos atlikimo trukmė; vaistų ir kt. medicinos pagalbos priemonių poreikis; išlaidos, tiesiogiai susijusios su paslaugos vykdymu (tiesioginės išlaidos) – transporto išlaidos; *netiesioginės išlaidos (administracijos ir aptarnaujančio personalo darbo užmokestis, ryšių, komunalinių paslaugų, kanceliariinių priemonių įsigijimo ir kt.) nėra tiesiogiai susijusios su paslaugų teikimo išlaidomis*, buvo nustatomos atsižvelgiant į bendrą įstaigų išlaidų struktūrą; įrangos, aparatūros ir kt. ilgalaikio naudojimo priemonių amortizacijos atskaitymai. Tuo tikslu buvo surinkti ir išanalizuoti penkių didžiųjų Greitosios medicinos pagalbos stočių (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio) 2023 m. kovo 31 d. duomenys.

Ministerijos komentaras, kad ministro nustatyta kaina apima ir netiesiogines išlaidas, rodo, kad teikiant pavėžėjimo paslaugas, netiesioginės išlaidos buvo apmokamos du kartus.

Sveikatos apsaugos ministro 2025-03-27 įsakymu Nr. V-261 nuo 2025-07-01 panaikinus kainyną, į kurį nukreipia Apmokėjimo aprašas, susidarė teisinio reguliavimo spraga, nes pats Apmokėjimo aprašas nebuvo atitinkamai pakeistas. Sveikatos apsaugos ministras 2025-12-05 įsakymu Nr. V-1069 nustatė, kad iki naujų kainų suderinimo, bet ne ilgiau kaip iki 2026-06-30, taikomos 2025-06-30 galiojusios kainos. Tačiau laikotarpiu nuo 2025-07-01 iki 2025-12-04 Apmokėjimo aprašo 12 punkte nustatyta nuoroda į kainyną formaliai nebegaliojo.

Ši aplinkybė nesuteikė GMPT teisės savarankiškai nustatyti ar keisti įkainio valstybės biudžeto lėšomis apmokamai paslaugai. Nepaisant to, GMPT generalinis direktorius 2025-

09-24 įsakymu Nr. V-441 (nauja redakcija) pakeitė mokamų paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą, kuriuo buvo padidinti įkainiai už paslaugas, kurios nėra apmokamos iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ar PSDF lėšų. Šiame GMPT tvarkos apraše nustatytas pradinio gyvybės palaikymo greitosios medicinos brigados budėjimo (su transportu, 1 valanda) įkainis – 104 Eur už val., kuris nuo 2025-10-01 iki 2025-12-31 buvo taikomas ir valstybės biudžeto lėšomis apmokamai nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugai.

Pažymėtina, kad tiek iki 2025-07-01 galiojęs ministro patvirtintas kainynas, tiek GMPT direktoriaus patvirtintas įkainis reglamentuoja mokamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, t. y. paslaugas, už kurias moka jų gavėjai, kaip nustatyta Sveikatos sistemos įstatymo 11 str. 2 d. 2 p. Tuo tarpu valstybės lygmens nespecializuotas pacientų pavėžėjimas yra iš valstybės biudžeto finansuojama paslauga, kurios organizavimas ir teikimas reglamentuotas Vyriausybės 2022-11-30 nutarimu Nr. 1196 patvirtintu Pavėžėjimo paslaugų aprašu, o apmokėjimas – sveikatos apsaugos ministro 2024-06-28 įsakymu Nr. V-690 patvirtintu Apmokėjimo aprašu. Šie teisės aktai nustato specialų šios paslaugos finansavimo ir apmokėjimo iš valstybės biudžeto reguliavimą ir nesuteikia paslaugos teikėjui teisės savarankiškai nustatyti ar keisti paslaugos įkainio.

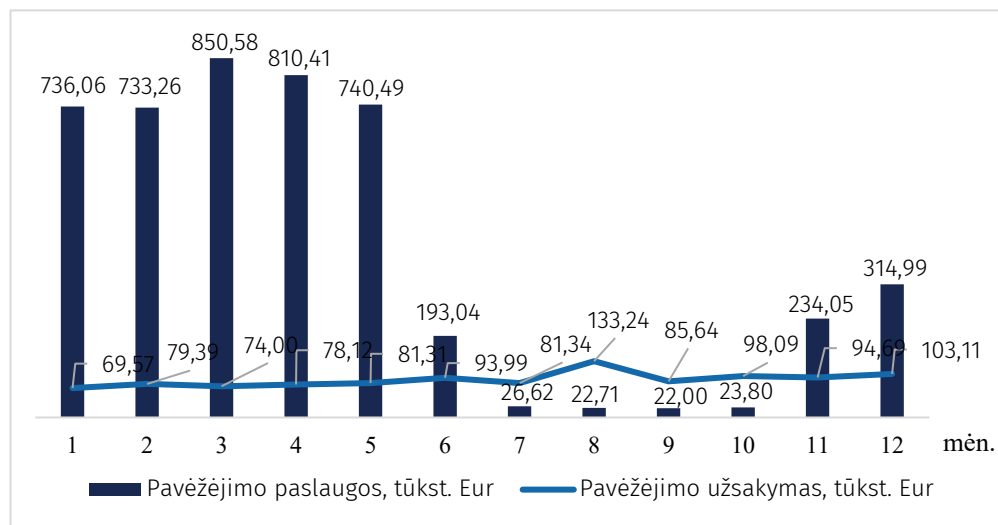
Atsižvelgiant į tai, GMPT direktoriaus patvirtinto mokamų paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo nuostatos negalėjo būti taikomos valstybės biudžeto lėšomis apmokamam nespecializuotam pacientų pavėžėjimui. Todėl 104 Eur už val. įkainio taikymas vietoje Apmokėjimo apraše nustatyto 75,14 Eur už val. įkainio neturėjo teisinio pagrindo. Vienos valandos kaina buvo 28,86 Eur didesnė, dėl to 21,10 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų panaudota nepagrįstai.

Atkreiptinas dėmesys, kad rinkoje analogiškas paslaugas teikiančių subjektų pasiūlyti įkainiai (apie 56–58 Eur už val. ir 10–20 Eur už atvykimą) yra reikšmingai mažesni nei GMPT taikytas 104 Eur už val. įkainis, o tai rodo galimą ekonominio pagrįstumo trūkumą.

b) Pacientų pavėžėjimo užsakymui (administravimui) – iki 80 proc. visų išlaidų

Sustabdžius pacientų pavėžėjimo paslaugos teikimą, nuo 2025-05-30 iki 2025-11-01 su pačiu pacientų pavėžėjimo paslaugos teikimu tiesiogiai nesusijusios išlaidos (pvz., 1808 linijos aptarnavimo išlaidos) išliko panašiam lygyje. Toliau pateiktas išlaidų pacientų pavėžėjimo paslaugos užsakymui 2025 m. grafinis vaizdavimas, parengtas pagal GMPT valstybės biudžeto lėšų panaudojimo ataskaitas.

Išlaidos pavėžėjimo paslaugoms ir pavėžėjimo užsakymams 2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Greitosios medicinos pagalbos tarnybos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis

Atitinkamai kito sąlyginis / procentinis paslaugos užsakymo išlaidų dydis 2025 m.:

	1 mėn.	2 mėn.	3 mėn.	4 mėn.	5 mėn.	6 mėn.	7 mėn.	8 mėn.	9 mėn.	10 mėn.	11 mėn.	12 mėn.
Nuo pavėžėjimo išlaidų	9%	11%	9%	10%	11%	49%	306%	587%	389%	412%	40%	33%
Nuo visų išlaidų	9%	10%	8%	9%	10%	33%	75%	85%	80%	80%	29%	25%

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Greitosios medicinos pagalbos tarnybos duomenis

Vadovaujantis Sveikatos sistemos įstatymo 51(1) str. 6 p., iš SAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų apmokamas valstybės lygmens nespecializuotų pavėžėjimo paslaugų organizavimas ir jų teikimas. Tačiau SAM nenustatė ir nekontroliavo šių paslaugų sąnaudų dydžio, o apmokant GMPT pavėžėjimo paslaugas, kai jas teikė pati GMPT, tos pačios **netiesioginės išlaidos buvo apmokamos du kartus**.

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

- ✓ pavėžėjimo paslaugos teikimo laikinas sustabdymas savaime nesukuria proporcingo administravimo sąnaudų mažėjimo, nes reikšmingą jų dalį sudaro pastovieji (fiksoti) kaštai;
- ✓ taikytos personalo, administruojančio pavėžėjimo paslaugų užsakymą, valdymo priemonės (atostogos, atleidimai su išeitinėmis, prastovos) buvo būtinos veiklos tęstinumui ir teisinių įsipareigojimų vykdymui užtikrinti, tačiau jų finansinis efektas trumpuoju laikotarpiu buvo ribotas arba neigiamas;
- ✓ nustatyti dideli pavėžėjimo paslaugų užsakymo administravimo išlaidų, kaip dalies nuo pavėžėjimo išlaidų procentiniai svyravimai nėra susiję su drastišku išlaidų administravimui augimu ir/ar neefektyviu lėšų panaudojimu, todėl toks jų pateikimas yra klaidinančio pobūdžio.

Įvertinus šias aplinkybes, SAM būtina kuo skubiau nustatyti realiomis sąnaudomis pagrįstą nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugos (nemedicininio pobūdžio) ir šios paslaugos užsakymo (administravimo), apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, kainą.

4. Paslaugų apimtys priklauso nuo GMPT sprendimų

2025 m. sausio mėnesį Biržų rajono savivaldybės pacientams suteikta pavėžėjimo paslaugų už 48 530,75 Eur su PVM (2024-10-09 viešojo pirkimo–pardavimo sutartis Nr. VP9-580). Prasidėjus teisminiams procesams ir sustabdžius sutarties su tiekėju vykdymą, 2025 m. gruodžio mėnesį šio rajono savivaldybės pacientams paslaugas teikė kito regiono – Panevėžio rajono savivaldybės tiekėjas, laimėjęs pirkimą. Nors šis tiekėjas papildomai skaičiavo atvykimo išlaidas (iš ir iki Panevėžio rajono ribos ir iš ir iki Biržų rajono savivaldybės ribos), bendra 2025 m. gruodžio mėnesio sąskaita už paslaugas sudarė tik 10 821,22 Eur su PVM. Toks reikšmingas paslaugų apimtys ir kainos skirtumas, palyginti su metų pradžia, rodo netolygų paslaugų teikimą ir kelia abejonių, ar GMPT paslaugų apimtys nebuvo dirbtinai koreguojamos atsižvelgiant į turimas lėšas.

Sveikatos sistemos įstatymo 51(1) str. 4 d. numato, kad pacientų pavėžėjimo paslaugos gavėjais gali būti pacientai, kurie *dėl socialinių ir ekonominių priežasčių* (dėl negalios, senatvės ar dėl nepakankamų pajamų) ar *dėl savo sveikatos būklės* negali naudotis individualiu ir (ar) viešuoju transportu. Šią nuostatą detalizuojančio Aprašo 5.2 p. praplečia nespacializuotos pacientų pavėžėjimo paslaugos teikimo atvejus – numato, kad paslauga teikiama ir tais atvejais, kai pacientas teoriškai (dėl sveikatos būklės) galėtų naudotis viešuoju transportu, tačiau realiai tokia galimybė nėra užtikrinta, pvz., nakties metu, kai neteikiamos viešojo transporto paslaugos; kai jo reikia laukti ilgiau nei 3 valandas arba dėl tvarkaraščio į asmens sveikatos priežiūros įstaigą būtų atvykstama gerokai per anksti (likus daugiau nei 3 valandoms iki konkrečiu laiku paskirto vizito). GMPT nurodė, kad šių nuostatų netaiko, nes tokių sąlygų negali įvertinti informacinės sistemos priemonėmis. Tai GMPT nepanaikina pareigos užtikrinti teisės aktais nustatytos paslaugos prieinamumo.

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

Audito metu nustatyti paslaugų apimčių svyravimai yra susiję su objektyviais organizaciniais ir išoriniais veiksniais, o ne su GMPT veiksmis, kuriais būtų siekiama dirbtinai reguliuoti paslaugos poreikį. Tuo pačiu pripažįstame, kad egzistuoja duomenų prieinamumo spragos, kurios riboja galimybes pilnai ir objektyviai įgyvendinti visus teisės aktuose nustatytus kriterijus, ir pritariame poreikiui šias spragas spręsti sistemaiškai.

5. Savivaldybių lygmens nespacializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų apimtis susiaurinta

Pacientų nespacializuotas pavėžėjimas laikytinas su asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimu ir jų prieinamumo užtikrinimu susijusia priemone, apimančia tiek valstybės, tiek savivaldybių lygmenį. Pagal Sveikatos sistemos įstatymo 51(1) str. 1 d. 1 p. nuostatas, *savivaldybių* lygmens nespacializuotoms pavėžėjimo paslaugoms priskiriamos paslaugos, kai pacientas siekia pasinaudoti teisės aktais *savivaldybių funkcijai* priskirtomis asmens sveikatos priežiūros paslaugomis. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 17 p. ir 7 str. 31 p., jos apima tiek savivaldybių savarankiškąsias funkcijas (pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, biudžetinių įstaigų išlaikymas), tiek valstybės deleguotąsias funkcijas (antrinės asmens sveikatos priežiūros organizavimas įstatymų nustatytais atvejais).

Pagal Sveikatos sistemos įstatymo 12 str. 4 ir 5 d. nuostatas, savivaldybių merai organizuoja pirminę asmens sveikatos priežiūrą ir įgyvendina įstatymo deleguotą

valstybės funkciją – organizuoja antrinę asmens sveikatos priežiūrą, o valstybė organizuoja tretinę asmens sveikatos priežiūrą. To paties įstatymo 51(1) str. nustatyta, kad pacientų pavėžėjimo paslaugos teikiamos pacientams vykstant gauti asmens sveikatos priežiūros paslaugų, taip pat įtvirtintas valstybės ir savivaldybių lygmenų pavėžėjimo paslaugų atribojimas, o Vyriausybei suteikti įgaliojimai detalizuoti šių paslaugų organizavimo tvarką.

Įgyvendindama Sveikatos sistemos įstatymo 51(1) str. 5 d. nuostatas, Vyriausybė patvirtino Pavėžėjimo paslaugų aprašą, tačiau pagal jo 3 p. didžiąją dalį pavėžėjimo atvejų priskyrė valstybės lygmeniui, įtraukdama ir tas paslaugas, kurios pagal įstatymus laikomos valstybės deleguota funkcija savivaldybei. Savivaldybių lygmeniui faktiškai paliktas tik vienas konkretus atvejis – pacientų pavėžėjimas hemodializės paslaugoms gauti.

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

Savivaldybės, derinant Vyriausybės 2024-05-08 nutarimą Nr. 333, atsižvelgiant į savivaldybių finansines galimybes neišreiškė poreikio plėsti savivaldybės lygmens nespecializuoto pacientų pavėžėjimo atvejų ratą. Todėl visi likę pavėžėjimo atvejai buvo priskirti valstybės lygmeniui.

Mūsų vertinimu, toks reglamentavimas nepagrįstai susiaurina Vietos savivaldos ir Sveikatos sistemos įstatymuose nustatytą savivaldybių funkcijų apimtį ir neatitinka Sveikatos sistemos įstatyme 51(1) str. įtvirtinto valstybės ir savivaldybių lygmenų pacientų pavėžėjimo paslaugų paskirstymo. Šį vertinimą pagrindžia ir Teisingumo ministerijos 2024-04-30 išvada Nr. 24-4317(2), pateikta rengiant Vyriausybės nutarimą Nr. 333, kurioje atkreiptas dėmesys į galimą įstatymo nuostatų dėl savivaldybių lygmens nespecializuotų pacientų pavėžėjimo paslaugų apimties siaurinimą Pavėžėjimo paslaugų apraše.

Siekiant užtikrinti Sveikatos sistemos įstatymo nuostatų tinkamą įgyvendinimą, būtina įvertinti nespecializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų apimtį, įskaitant jų priskyrimą valstybės ir savivaldybių lygmenims.

6. Ypač brangaus pavėžėjimo paslaugos teikimo atvejai

Be valstybės lygmeniui (teikia GMPT, o SAM finansuoja ir kontroliuoja paslaugos teikimą) priskirtos pavėžėjimo paslaugos organizavimo proceso trūkumų (šio priedo 1–5 p. nurodytų aplinkybių), nustatyti ir ypač ekonomiškai nepagrįsti paslaugos teikimo atvejai:

- ✓ 2025 m. apmokėta 2024-09-02 teikta pavėžėjimo paslauga, kai pacientas buvo pavėžėtas iš Antakalnio g. 57, Vilniuje, į Volungės g., Vilniuje (1,1 km.). Tačiau pavėžėjimo paslaugas teikianti įmonė šiai paslaugai atlikti vyko iš Elektrėnų (2025-03-25 paslaugų priėmimo–perdavimo aktas Nr. PAR-540 (15.16), 353_GMPT_09_Pavezejimas). Dėl to bendras nuvažiuotas atstumas sudarė 72,1 km, o paslauga kainavo 259,20 Eur (atvykimas į vietą (fiksuotas) – 15,00 Eur, rida – 144,20 Eur).
- ✓ 2025 m. apmokėta 2024-08-09 suteikta pavėžėjimo paslauga, kai pacientas buvo pavėžėtas iš Žvejų g. 1, Palangoje, į Gamyklos g., Mažeikiuose (109 km.). Paslaugą teikianti įmonė taip pat vyko iš Elektrėnų (2025-03-24 paslaugų priėmimo–perdavimo aktas Nr. PAR-529 (15.16), 348_GMPT_08_Pavezejimas). Dėl to bendras nuvažiuotas atstumas sudarė 670 km, o paslaugos kaina – 1 355,00 Eur (atvykimas į vietą (fiksuotas) – 15,00 Eur, rida – 1 340,00 Eur).

Pateikti pavyzdžiai rodo ypač neūkišką pavėžėjimo paslaugų organizavimą, lemiantį ir valstybės finansavimo paslaugoms teikti trūkumą (kaip minėta šio priedo 2 p., didžioji dalis teisės aktuose numatytų paslaugų nebuvo teikiama).

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

Pripažįstame, kad tokia praktika nėra ekonomiškai efektyvi ir neatitinka siekio racionaliai naudoti valstybės biudžeto asignavimus, todėl ši problema GMPT yra identifikuota ir šiuo metu sprendžiama sistemiškai ... yra stiprinamas paslaugų planavimas, stebėseną ir operatyvų reagavimas į tiekėjų pajėgumų pokyčius, taip pat vertinamos galimybės optimizuoti teritorinį paslaugų paskirstymą bei nustatyti ekonomiškai pagrįstus paslaugos teikimo modelius. Tikimasi, kad šių priemonių visuma leis ateityje išvengti analogiškų neūkiškumo atvejų ir užtikrins tiek paslaugos prieinamumą, tiek racionalų valstybės lėšų panaudojimą.

Siekiant atsakingai naudoti valstybės biudžeto asignavimus, būtina sistemiškai peržiūrėti šios paslaugos organizavimą.

7. GMPT viešųjų pirkimų centralizavimas atidedamas

Viešųjų pirkimų tarnyba vertinimo išvadose dėl nespécializuoto pacientų pavėžėjimo paslaugų pirkimo (2025-05-02 Nr. 4S-527 ir 2025-08-27 Nr. 4S-527) konstatavo, kad GMPT padarė esminių pažeidimų. Nustatyta, kad vykdant pirkimus Nr. 708868, Nr. 731225, Nr. 721355 ir Nr. 731226 nebuvo tinkamai tikrinami tiekėjų pašalinimo pagrindai, netinkamai vykdytos ir kontroliuotos pirkimų pagrindu sudarytos sutartys. Vadovaujantis Vyriausybės 2007-01-19 nutarimu Nr. 50 „Dėl centralizuotų pirkimų vykdymo“, Lietuvoje tęsiamas viešųjų pirkimų centralizavimo procesas, kurio tikslas – daugiau pirkimų pavesti centralizuotai vykdyti kompetenciją šioje srityje turinčiai VŠĮ CPO LT. Šio nutarimo 3 p. ministerijai pavesta patvirtinti pavaldžių perkančiųjų organizacijų pirkimų centralizavimo planą.

Pagal pateiktą informaciją, sveikatos apsaugos ministro 2024-12-06 įsakymo Nr. V-1250 redakcijoje buvo numatyta GMPT pirkimus centralizuoti nuo 2026 m. Vėlesne 2025-12-16 įsakymo Nr. V-1153 redakcija, jau turint Viešųjų pirkimų tarnybos vertinimo išvadų rezultatus, GMPT pirkimų centralizavimas vis dėlto nukeltas į 2027 metus.

Sveikatos apsaugos ministerijos komentaras

VPT atlikto valdysenos tyrimo metu nustatyta, kad pagrindinės GMPT viešųjų pirkimų problemos yra susijusios ne su pačia pirkimo procedūrų vykdymo dalimi, bet su ankstesniais ir vėlesniais etapais – poreikio planavimu, techninių specifikacijų rengimu, sutarčių vykdymo kontrole, atsakomybių pasiskirstymu ir vidaus kontrolės trūkumais. Būtent šie procesai nepatenka į centralizuoto pirkimo (per CPO LT) apimtį ir lieka perkančiosios organizacijos atsakomybėje.

Dėl šios priežasties Ministerija priėmė sprendimą pirmiausia koncentruotis į GMPT vidaus procesų pertvarką – jų aiškų apibrėžimą, standartizavimą, funkcijų ir atsakomybių paskirstymą bei kontrolės stiprinimą, atsižvelgiant į pasikeitusią organizacinę struktūrą. Tik užtikrinus, kad šie esminiai procesai veikia tinkamai ir nuosekliai, centralizavimas gali būti efektyvus ir neperkelti esamų problemų į kitą lygmenį.

Užsitęsęs sprendimų priėmimas didina riziką, kad valstybės biudžeto lėšos bus naudojamos neskaidriai ir neefektyviai.

Valstybinio audito ataskaitos
 „2025 metų valstybės ataskaitų rinkinio finansinio
 audito rezultatai“
 4 priedas

Audito metu teiktos mažesnės svarbos rekomendacijos

Pastebėjimas	Rekomendacija ir jos įgyvendinimo priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos / priemonės įgyvendinimo būklė / terminas
Infrastruktūros valdymo agentūra ne visais atvejais laikėsi sutarčių sąlygų dėl galutinio mokėjimo rangovams ir netvarkė gautų garantijų apskaitos.	1. Nustatyti sutarčių vykdymo kontrolės procedūras.	Infrastruktūros valdymo agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	2026-10-01
	1.1. Pakeisti Krašto apsaugos sistemos statinių statybos organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2012 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. V-897 „Dėl Krašto apsaugos sistemos statinių statybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 priedą „Atliktų darbų vertės ir išlaidų pažyma (F-3 forma)“, papildant informacija apie užlaikomas sumas ir užskaitomus avansinius mokėjimus.	Infrastruktūros valdymo agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	2026-10-01
	1.2. Inicijuoti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. V-44 (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2024 m. rugpjūčio 7 d. įsakymo Nr. V-732 redakcija) patvirtintos Statybos darbų (rangos) viešojo pirkimo–pardavimo sutarties projekto pakeitimą, jame nustatant, kad užlaikymas taikomas nuo kiekvienos mokėtinos sumos, o ne nuo paskutinio mokėjimo.	Infrastruktūros valdymo agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	2026-10-01
	1.3. Infrastruktūros valdymo agentūros vidiniuose teisės aktuose numatyti procedūras dėl sutarčių įvykdymo garantijų perdavimo Centralizuotai finansų ir turto tarnybai prie Krašto apsaugos ministerijos registravimui apskaitoje.	Infrastruktūros valdymo agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos	2026-10-01
VMI IT strategijos valdymo procesas dokumentuotas iš dalies. 11 proceso „Informacinių technologijų valdymas“ informacinių technologijų strategijos kūrimo procedūroje (Nr. 11.01.01) nustatyti pagrindiniai proceso etapai ir dalyviai, tačiau neapibrėžtos jų funkcijos ir atsakomybės, kitų suinteresuotų šalių įtraukimo į strategijos rengimo procesą tvarka, nenustatytos IT strateginių tikslų peržiūros ir atnaujinimo procedūros, atsižvelgiant į technologijų raidą ir naujai atsirandančius organizacijos poreikius.	2. Nustatyti reikalavimą, kad atsakingų asmenų priskyrimas IT pagalbos tarnybos sistemoje būtų grindžiamas patvirtintu teisės aktu ir sudarytų prielaidas vykdyti kritinių administravimo užduočių atlikimo stebėseną.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-10-01
	2.1. Atitinkamai pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. lapkričio 9 d. įsakymą Nr. V-336 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos programinės ir aparatinės įrangos naudojimo taisyklių patvirtinimo“.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-10-01

Pastebėjimas	Rekomendacija ir jos įgyvendinimo priemonės	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos / priemonės įgyvendinimo būklė / terminas
IS duomenų iš atsarginių kopijų atkūrimo išbandymai atliekami nepakankamai. Pagal VMI IS duomenų saugos nuostatus, duomenų iš atsarginių kopijų atkūrimas turi būti išbandomas ne rečiau kaip kartą per metus, tačiau 2024 m. jis buvo atliktas tik Akcizų informacinei sistemai, o 2025 m. iš viso nebuvo vykdytas.	3. Užtikrinti visų ypatingos svarbos informacinių sistemų duomenų atkūrimo iš atsarginių kopijų išbandymą pagal planą (grafiką), kuriame būtų nustatyti išbandymų atlikimo terminai, atsakingi vykdytojai ir už plano vykdymo kontrolę atsakingas asmuo.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-04-27
	3.1. Patikslinta VMI informacinių sistemų duomenų saugos nuostata, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. V-197 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių sistemų duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ (2025 m. lapkričio 6 d. įsakymo Nr. V-344 redakcija), nuostata dėl atsarginių kopijų išbandymo ir pagal rekomendaciją parengtas atsarginių kopijų išbandymo planas.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-04-27
Neregamentuota IT keitimų prioritetų nustatymo sistema. Remiantis VMI IT procesų valdymo taisyklėmis, keitimai klasifikuojami pagal tipus (standartiniai, smulkūs, reikšmingi, skubūs), tačiau neklasifikuojami pagal poveikį (kiek naudotojų ir procesų paveiks keitimas) ir skubumą (per kiek laiko keitimas turi būti įgyvendintas).	4. Papildyti keitimų valdymo procesą keitimų prioritetų nustatymo schema, reglamentuojančia keitimų klasifikavimą pagal jų poveikį ir skubumą bei šios schemos taikymą, nustatant keitimų įgyvendinimo prioritetus.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-12-01
	4.1. Pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos informacinių technologijų procesų valdymo taisykles, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2008 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. V-299 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos informacinių technologijų procesų valdymo taisyklių patvirtinimo“.	Valstybinė mokesčių inspekcija	2026-12-01

